

ÜHE VANA KOOLI LUGU

100 aastat Sonda kooli

Sonda 2021

KOOL SONDA ASULAS. ALGUS 1919 – 1929

Praegune Sonda asula asus veel eelmise sajandi alguses mitme valla ja kahe kihelkonna ääremail metsade ja soode keskel. Keegi polnud huvitatud selle nurga väljaarendamisest. Otsustava pöörde tõi raudtee ehitamine ja ehituskruuntide väljajagamine. Jõudsasti kasvas lasterikas küla. Hädasti oli vaja kooli. Tuli otsustada, kas ehitada see kogu koolipiirkonna huve arvestades Uljastele, Sondasse või vahepeale.

Kuna Uljastele jäi kooliealisi lapsi kogu aeg vähemaks, aga Sonda uue raudteejaama juurde oli planeeritud perspektiivikas asula, tuli ettepanekuid valida uue kooli asukohaks Porvastu või Nüri nõmm, mis jäid kahe asula vahele.

Sonda asulasse hakati kooli rajama raudteejaama juurde tekkinud aleviku ja ümbruskonna elanike initsiatiivil 1919.aastal. Ei hakatud aega raiskama rahvaküsitluseks maja asukoha asjus, vaid ehituskomisjon (mille juhiks sai kohalik mees Hugo Jõesaar) määras koha ise.

Noor Eesti Vabariik planeeris kiiret üleminekut 6-klassilisele kohustuslikule kooliharidusele. Koolimajade puudusel riigistati mõisamaju. Sondas võõrandati Kalvi mõisale kuuluv metsavahimaja. Korterist välja tõstetud vanemmetsavaht Anton Jasõkov kaebas asja kohtusse.

1919/1920 õppeaastal töötas Sonda 2-klassiline kool (I ja II jaoskond) võõrandatud metsavahimajas Räime talu piirimail Liivapõllul. Esimeseks kooliõpetajaks tuli Järva- maalt pärit 33-aastane mees Aleksander Strauss, keda kohapeal ei oodanud korralik korter, küll aga hulgana muresid: korrastada kooliks mittekohane ruum, muretseda sisustus, registreerida koolikohustuslikud lapsed ja selgitada mõnelegi lapsevanemale kooli vajalikkust. Koolitöö kõrvalt pidi koolijuhataja Strauss osa võtma ka uue koolimaja ehitamise organiseerimisest. Ümbruskond oli võõras, metsavahiperere vaenulik. 10.novembril 1919.a algas koolis töö. Erinevatel andmetel alustas seal õppimist 32 – 45 last. Selles kitsas ruumis töötas kool ühe õppeaasta.

22.mail 1920.a läks kool suvevaheajale kindlas tahtmises kooli tagasi tulla. 22.juulil otsustas Riigikohus, et maja äravõtmine metsavahiperelt on õigustühine ning koolijuhataja peab 3 päeva jooksul kooli mööbli ära viima. Seda käidi kohapeal „välja kuulutama“ 10.septembril 1920. Uut paika alles kujunevas asulas aga ei leidunud ning koolil ei olnud kuskil tööd jätkata.

Õpetaja otsimise kuulutus avatavasse Sonda kooli ajalehes Tallinna Teataja 08.10.1919

ALEKSANDER STRAUSS - koolijuhataja 1919 – 1922

Meinhard Laksi märkmete järgi:

Õpetaja ja koolijuhataja Aleksander Strauss on arhiivi andmetel sündinud 21.veebruari 1886.a. Ta oli rahvuselt eestlane, kuid võis õpetada nii eesti kui ka vene keeles. 01.novembril 1919 määrati ta Järvamaalt Vodjalt Sondasse tööle. Juba 10.novembril kell 10.40 saatis ta Virumaa koolivalitsuse juhatajale telegrammi, et uus kool on käima pandud.

Kaasaegsete mälestustes oli Strauss keskmist kasvu tüüakas mees, terava pilgu ja palja peaga. Tööelu alustas ta 19-aastaselt, Sondasse tulles oli 33-aastane. Tema õpetas lapsi Liivapõllul ning viis kooli üle uude, ehitusel olevasse koolimajja, kus hakkas tööle ka teine õpetaja – Aleksander Puurmann.

Aleksander Straussi allkiri esineb kooli dokumentides veel 3.septembril 1922. Uue juhataja Artur Vihtmani allkiri esineb esimest korda 14.septembril 1922.

Varsti lahkus Aleksander Strauss Sondast. Tema edasise käekäigu kohta andmed puuduvad.

Ajutine koolimaja. Endine Kalvi mõisale kuulunud metsavahimajake Sondas Liivapõllul, kus 10.10.1919 – 22.05.1920 õppisid Sonda lähikonnast pärinevad lapsed. Maja ümber oli istutatud erinevat liiki puid. Foto on pärit 1962.aastast. Metsavahimajake hävis tulekahjus 23.veebruaril 1983.a. 1994. a. avati selle maja asukohas mälestuskivi (kooli muuseum)

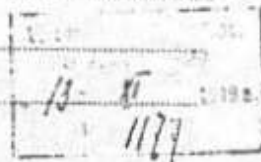

Metsavahimajake 1970-ndatel (kooli muuseum)

№ 67 <i>I</i> Телеграфъ въ Rakvere	Телеграмма. Rakvere Kaks adressi Hirmuua Kooli- valitsuse juhatajale arakiri Hirmu maakonna Rekvisiirimise komisjoni esimehele	22												
Изъ <i>Sondaost</i>	№ <i>7</i>													
<i>10. XI 1919</i> <i>Edt</i> <i>Idt</i> № 67 <i>I</i>	<table border="1"> <tr> <th>Реп.</th> <th>Служб. зап.</th> <th>Почта</th> </tr> <tr> <td></td> <td><i>49</i></td> <td><i>10. XI 1919 10 40</i></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Служб. зап.</td> </tr> <tr> <td colspan="3"><i>kaks arakirja</i></td> </tr> </table>	Реп.	Служб. зап.	Почта		<i>49</i>	<i>10. XI 1919 10 40</i>	Служб. зап.			<i>kaks arakirja</i>			
Реп.	Служб. зап.	Почта												
	<i>49</i>	<i>10. XI 1919 10 40</i>												
Служб. зап.														
<i>kaks arakirja</i>														

*Sonda koolis algas õpetus 10. Novembril
 kooli ilmujad 32 last lastevanimata poolt
 registreeritud 9. novembril 47 last ilma
 registreerimata kooli ealisi lapsi 23. palume
 võimalikult kiiresti koolivormide läielikult
 vahastada*

*Sonda koolimaja ehitus komisjoni
 esimene koosolek õpetaja Al. Straus*

Aleksander Straussi saadetud kooli alguse telegramm aastast 1919 (Sonda Põhikooli almanahh „Sulg tindipotis“, kooli muuseum)

Alates 13. veebruarist 1921 hakkasid 64 last õppima Sondasse ehitatava koolimaja ühes valminud klassiruumis kahe õpetaja, Aleksander Straussi ja Aleksander Puurmanni juhendusel. Ümber maja toimus samal ajal vilgas ehitustöö. Kuna lühikese aja jooksul (veebruar-mai) ei jõudnud lapsed programmikohast tarkust selgeks õppida, jäeti kogu kool klassikursust kordama. Sügiseks 1921 jõuti ehitusega nii kaugele, et ka Uljaste küla lapsed toodi Sondasse õppima ning õpilaste arv oli juba üle saja. Kooli nimeks sai Sonda Kõrgem 4-klassiline Algkool (hiljem Sonda 6-kl. Algkool).

Ehituskulude katmisega oli Viru Maavalitsusel suuri raskuseid. Pada, Kalvi, Kunda, Erra ja Püssi vallad, kust lapsed koolis käisid, olid vaesed.

Koolimaja ehitamiseks Sondasse saadi raha kohalike inimeste annetustest, korraldatud loteriidest ja pidude sissetulekutest. Koolimaja ehitas 1920 – 1921 meister O. Goljašov. Koolimaja läks maksma 715 686 marka ja 50 penni.

Sonda koolimaja 1921 (foto Meinhard Laksi kogu)

Esimene koolimajaks ehitatud hoone Sondas. Ehitamine toimus peamiselt 1920 – 1921. Pildil vasakul asusid klassitoad, paremas tiivas õpetajate korterid ning kantslei - õpetajate tuba. Maja oli õppetööks kasutusel 13.veebruar 1921 – 11.november 1974. Foto aastast 1922

VIRU MAAKONNAVALITSUS

Majandusosakond

23. jaan. 1923 a.

Nr 1019.

Rakveres

Tel. Nr. 18

Sonda kooli juhatajale.

Teie kirja peale 23/X.22.teatan, et Goljaschov
tõrgub seda summat maksmast, seletades et Teie olla te-
malt võtnud viis lauda, mis ka väljamaksmata olla. Palun
seletust, kuidas sellega lugu on.-

Osakonna juhataja

Asjaajaja

25. 24. I. 23.

6

leid. 24. I. 23.

Veel 1923.aasta alguses toimus kirjavahetus raha teemal Goljašovi ja Sonda kooli asjaajamiste kohta läbi Viru Maakonnavalitsuse (Sonda algkooli kirjavahetus 1923. Sonda raamatukogu)

Vastluseks Maakonna N° 1019 kirjalik teatav,
et chitaja Goljasehovi seletus, nagu oleks
mina temalt tasuta tlauda võtnud, talle
ei oasta. Tõeliselt on asi nii: möödunud
suvel koolimaja ooderdamise juures
võttis G. omaosuliselt kooli päralt oleoatsest
näitelava förandalaudadest tlauda ja
mõned väikemad rõõkad. Peale minu
koolijuhatajaks nimetamist septembris kuul
andis G. minu nõudmise peale vastava
osa materjali koolile tagasi. See
sündis vabal kokkuleppel ja mõlemad
poolad said rahuldatus.

Küll tähtitas aga G. nagu minest
selgub, ooderdamise juures - jällegi

omaosuliselt - 4 maakonnavaalitsuse
lauda, mis kahe magadistoa vahel
said ära võetud. Nii ei ole G. mingi
sagust põhjust tõrjumiseks maast
mitte üksnes purustatud klaaside
est, vaid ka 4 kolmesüallise
1 x 6 talli lauda est. kind

Teroet minu seletust täendavad
G. juures lootanud H. Linder
ja J. Adam, viimane nendest
koolitsetaja.

Koolijuhataja.

1922/23 õppeaastal oli kool 4-klassiline, 5.klass töötas erakoolina. Kokku õppis sel õppeaastal koolis 113 õpilast (56 poissi, 57 tüdrukut). Õppetöö algas 18.septembril 1922.a ning lõppes 2.juunil 1923.a. 26.02 – 12.03.1923 õppetööd ei toimunud nakkushaiguste tõttu (leetrid ja läkaköha). Õppimine toimus kolmes klassitoas, igas üks ahi. Klasse valgustasid petrooleumilambid. Õhupuhastus toimus akna kaudu. Koolis oli 3 klassitahvlit, 3 õpetaja lauda koos pingiga, 1 tunnikell ning 1 raamatukapp. Õpilaste laudu ja pinke oli 50 (120 cm pikk). Raamatuid oli õpilaste jaoks 157 ning õpetajate omi 164. Kool sai 4 ajakirja, neist 2 maakonnaavalitsuse ning 2 hoolekogu arvel. Pesemise jaoks oli rippuv veenõu kuue tilaga. Koolimajas oli eraldi kööginurk ning riidehoid ning 58 m² suurune saal vahetundideks ning võimlemiseks. Klosett asus küll koolimajas, kuid oli külm ning veeta. Joogivett sai kool puurkaevust. Kooli mänguplats oli 400 m² suurune. Koolis oli esimeseks võõrkeeleks saksa keel ja teiseks vene keel. Õpetajatele maksid palka riik ja maakonnaavalitsus, majanduskulud tulid maakonnaavalitsusest. Koolijuhatajal oli kasutada 2 tuba köögiga, kolmel õpetajal eraldi igal ühel 1 tuba, köök ühine. Lisaks töötas koolimajas kooliteenija, kelle tasu oli 2000 marka kuus, prii korter, küte ja valgustus.

Koolis töötas internaat, kus oli 18 voodit (laste enda toodud) ja 3 lauda.

1922/23 õppeaastal töötas koolis 3 õpetajat: Artur Vihtman, Aliide Koolman, E.Kull

1923.aasta kirjavahetuse kaust annab pildi sellest, kui tihe oli kirjavahetus Viru Maakonnaavalitsuse ja kooli vahel ning millise tähelepanuga jälgiti kõike koolis toimuvat. Kool pidi saatma infot tavapäraste statistiliste andmete kohta, kuid ka luba küsima kavandatava peo korraldamiseks, näidendite lavastamiseks, murdunud puude kütteks kasutamiseks, tundide ära jätmiseks jne.

Järgnevalt mõningaid andmeid õppeaastate 1922/23 ja 1923/24 kohta.

5. jaanuaril 1923
N° 10.

Enn valla koolivalitsusele.

Maakonnavalitsus on käesolevas aastaks koolile ostnud 82½ sülda küttepuuid. Jagades need vastavalt Pada, Kalvi, Püssi ja Enna valdodest kooliskäijate laste arvule, tuleb 10 Enna valla lapse pealt puude veldu 8 sülda. Sellest arvust on senini rätjavetud Enna valla koolanurkude poolt 3 sülda, seega rätjavendamata 5 sülda. Lisades teisel küljel laste nimestiku ühes märkusega, kes puud vedanud, palun selles asjas Koolivalitsuse kiiret korraldust.

Koolijuhataja /allkirj/.

Küttepuude varumisest 1923. aasta jaanuaris

5. jaanuaril 1923
N° 9

Pada valla koolivanemale.

Maakonnavalitsus on käesolevas õppeaastaks koolile ostnud 82½ sülda küttepuuid. Jagades need vastavalt Pada, Kalvi, Püssi ja Enna valdodest kooliskäijate laste arvule, tuleb 53 Pada valla lapse pealt puude veldu 42½ sülda. Sellest arvust on senini Pada valla elanikkude poolt rätjavetud 34 sülda, nimelt 34 sätuta, Satsu ringkond 11½ s., Niiri 13 s. ja Uljasti 9½ s.; seega rätjavendamata 8½ sülda. Palun selles asjas Teilt kiiret korraldust. Ühtlasi palun määrata Pada valla poolt esitaja kooli hoolikogusse, sest praegune elaloo mulis seisund on halb hoolikogu tööl.

Koolijuhataja /allkirj/.

Küttepuude varumisest 1923. aasta jaanuaris

H. M.
Sonda algkooli
Koolikogu
Viru m. Kalmu v.

13. veebruaril 1923 a.

№ 17
Sonda

21
Viru maakonnaavalitsuse haridusosak.

Koolikogu palub Haridusosa-
konda lubada tarvitada koolimaja
ruume pidu-õhtuks 24. veebruaril s.a.,
mille sissetulekust läheks 50% kooli
raamatukogu heaks, 50% - 1. klassi
õpetaja palgaks.

Eskaavas: 1/segakorvi laul õp.
Vihtman'i juh., 2, näitemängud: „Kude
nad süüetamise järel jätsid ja, Ebalehtmet,
3/ tants.

Tegelased - kohalised noored.

Koolikogu esimees Leetmõnn

Koolijuhataja Vihtman.

Luba küsimine koolimaja ruumide tarvitamiseks heategevusliku peo jaoks 24.veebruaril 1923

EESTI
LASTEKAITSE ÜHINGU
WIRUMAA OSAKOND

14. juunil 1923. a.

Nr. 371

RAKWERES

Wäga austatud

70
Herra A. Vihtmann.
Sanda algkool.

Kolmanda ülewirumaalise lastelaulupeo sisuline ja aineiline hea kordaminek 2. ja 3. juunil s. a. on suurel määral tingitud Teie lahkest kaasaaitamisest. Palun sellepärast wastuwõtta minu tõsist tänu nähtud waewa ja kaasaaitamise eest ning seda edasi ütelda kõigile neile, kes Teie kutsel pidutegelasteks ehk teisel teel kaasaaitajateks olid.

Eelmiste ülewirumaaliste lastelaulupidude tegelased on senini nende pidude sõpradeks jäänud. Julgen loota, et tänawuse lastelaulupeo hea kordaminek Teid kõigi teiste tegelastega ülewirumaaliste laste laulupidude alaliseks sõbraks teeb.

Kõige austusega

E. Lastekaitse Ühingu Wirumaa osakonna
esimees ja pidutoimkonna juhataja:

H. Awikson.

Tänukiri hr Vihtmanile (Vihtma) kolmanda ülewirumaalise lastelaulupeole kaasa aitamise eest
14.juuni 1923

28. juunil 1923
N. 91.

84 ärakiri.

Viru maakonnaavalitsuse haridusosakonnale.

Kalun lüha Haridusministeeriumi laulu ja muusika-
kursustele sõlmiseks. Et ka teistel õpetajatel
saa on kursustel osa võtta, jääks maja
ja koolivaranduse järelevalve 5. juulist
kunni 10. aug. koolimajas elusea koolitöötajate
hooleks, koolikogus liigne K. Piiskoppe'i
vastutusele, kes selleks oma nõusolekul avaldas
koostööd kirjandusele saaks korras hoitud
minu poolt särgedaskel võitudel teenistuspäeva

Koolijuhataja

Palve töötajate koolimajast äraolemise lubamiseks koolituste tõttu 5. juuli – 10. august 1923

MAAKONNAVALITSUS

HARIDUSOSAKOND

3. juulil 1923 a.

Nr. 8237

Rakveres

Juhataja Tel. Nr. 58
Kantselei „ Nr. 10

N. 58.
4. VII. 23.
85
Sonda algkooli juh. hra. VIHTMANN'ile.

Arakiri Sonda kooli hoolekogule

Teie 28. VI. s. a. N. 91 kirjale teatab Hari-
dusosakond, et Teile on lubatud kooli juurest
ära olla 5. juulist – 10. augustini s. a., kooli
varanduse eest vastutajaks hoolekogu liiget
K. P i i s k o p p e l'i jättes.-

Osak. juhataja

Asjaajaja eest

Roseberg
R. Krumm

Luba õpetajate äraolekuks 1923

Statistilised teated

192²/₃ õpeaasta üle.

Sonda 4. klassiline algkool.

(kooli tüüline registreeritud nimetus.)

1. Kooli asupaik: maakond *Tiru* *huv* *Pada* vald ja küla
2. Posti aadress *Sonda jaam*
3. Kooli asutamise aasta: üldine *1919* ja viimase laadi omandamise aeg *1919*
4. Kooli tüüp: kas avalik või erakool (allakrüpsutada).
5. Kooli ülevalpidajad: a) õpetajate palgad maksab *Riis ja maakonnavalitsus*
b) majanduslised kulud kannab *maakonnavalitsus*
6. Mitu aastat kestab õpekursus *4a*
7. Koolis on mitu: I klasse *1*, II kl. *1*, III kl. *1*, IV kl. *1*, V kl. *1*, VI kl. *—*, VII kl. *—*, VIII kl. *—*, IX kl. *—*, X kl. *—*, XI kl. *—*, XII kl. *—*
8. Kooli õpekeeleks on: *Eesti keel*
9. Koolis on esimeseks võõraks keeleks *Saksa keel* keel; teiseks *Tiru keel* keel;
kolmandaks *—* keel; neljandaks *—* keel; viiendaks *—* keel.
10. Tegelikude õpepäevade arv õpeaasta jooksul oli *185*
11. Õpetöö algas tegelikult (millal?) *18 septembril* lõppes tegelikult (millal?) *2 juunil*
12. Kui õpetöö määratud ajast hiljem algas, siis mis põhjustel
13. Kui õpetöö enne määratud aega lõppes, siis mis põhjustel
14. Kui kool (väljaarvatud üksikud pühad ja pühade vaheajad) ajutiselt ei töötanud, siis mis põhjustel
mittehaiguste haiguste, lühikeste ja pikemaajaliste haiguste - pärast
mitu päeva *12 päeva* ja mis ajast mis ajani *26 veebruarist kuni 13 märts*
15. Kui õpetöö hiljem algas, varem lõppes või katkestus mõnes üksikus klassis, siis missuguses
mis ajal *—* ja mis põhjustel *—*
16. Õpeaasta jooksul jäid õpilased koolis õpetööst vabaks: õpetajate puudumisel *—* t., muil põhjustel *—* tundi.

17. Koolis olnud õpilaste arv 192²/₃ õpeaasta jooksul.

Kooli õpilased klassi- tulid.	I kl.		II kl.		III kl.		IV kl.		V kl.		VI kl.		VII kl.		VIII kl.		IX kl.		X kl.		XI kl.		XII kl.		KOKKU.	
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.
Eelmisest klassist üleviidud . . .	—	—	13	3	12	11	5	15	8	8															38	37
Enamasti õpetajate aasta kl. järgi või õpetajate jooksul ta- gust tulnud . . .	1	4	5	—	2	3																			8	7
Astunud kooli õpe- aasta algul ja jooksul kodust	4	8																							4	8
Astunud kooli õpetajate algul ja jooksul laste- kohast																									—	—
Astunud kooli õpetajate algul ja jooksul hüvitatud koolist . . .	1	1	2	—	3	1	—	3	—	—															6	5
KOKKU.	6	13	20	3	17	15	5	18	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	57

2) I kl. lõpetas vanaaastat 1920/21 õpeaasta algusest.

E. V.

RIIGI STATISTIKA
keskbüroo.

Haridusstatistika
toimkond.

Statistilised andmed

Sonda 4klassilise algkooli kohta 19²²/23 õppeaasta lõpul.
(kui ühik registreeritud ainetel)

1. Kooli ülevalpidaja *Türu maakonnavalitsus.*
2. Kooli asutamise aeg: üldine *1919* ja viimase laadi omandamise aeg *1919.*
3. Kooli asukoht: maakond *Türu* linn *Pada* vald ja küla
ja posti aadress *Sonda jaam*
4. Kelle maa peal asub kool: kas riigi-, omavalitsuse- ehk eramaa peal (allakriipsutada).
5. Mis tingimistel on maaala koolil tarvitada (rendi suurus ja eritingimised) *tanuta*
6. Kooli maaala suurus tünudes ja ruutsüldades *6,98 tünna* selle kasutamise viis osade järele: kui palju kooli majade ja õue all *hädmatu* viljapuu aia all *aida ei ole* juurevilja aia all *ei ole* põllu all *0,5 tünna*
7. Kelle kasutada on kooli aiad, põllud jne. (kas õpilaste, koolijuhataja, õpetajate või võõraste) *õpetajate ja koolitöötajate*
8. Mis tingimistel on kooli maaala osad kasutajate käes (rendi suurus ja eritingimised) *tanuta*
9. Kas asub kool ülevalpidaja omas või võõras majas *omas?*
10. Kelle omandus on võõras maja: riigi-, omavalitsuse-, seltsi-, ehk eramaa (allakriipsutada), ja mis tingimistel tarvitada (rendi suurus ja eritingimised)
11. Kas on koolil eraldi maja tarvitada, või asub ühes majas teiste asutustega *eraldi maja*
12. Kas on koolil koolitöö otstarbeks tarvitada peale koolimaja veel kõrvalisi hooneid, missugused ja mis tarbeks *ei ole.*
13. Millal on koolimaja ehitatud *1919 - 1922.*
14. Mitme kordne on koolimaja ja mis materjalist on ta seinad *kahikordne - palkidest siintega*
15. Kas on maja eriliselt kooli tarvis ehitatud või selleks hiljem ümberehitatud *eriliselt kooli tarvis*
16. Millal oli koolimaja viimane kapitaalremont _____ ja millal viimane klassitubade remont _____

17. Klassitubade suurus ja valgustus üksikute klassitubade järele.

	K L A S S I T O A D									
	I	II	III							
1. Põranda pikkus (mtr.) . . .	9,93	9,93	9,93							
2. „ laius (mtr.) . . .	4,26	4,26	4,26							
3. Ruumi kõrgus (mtr.) . . .	3,3	3,3	3,3							
4. Akende arv . . .	3	3	3							
5. Akende klaasi pinna suurus (ruut mtr.) . . .	11,58	11,58	11,58							
6. Kui palju on igas klassitoas õpilasi . . .	42	42	42							

18. Klassidesse pääsemine on eraldi ukse kaudu koridorist ehk eeskojast—mitmes toas 3 läbikäiguga teisest klassist—mitmes toas — läbikäidavaid klassitube—mitu tuba —

19. Ohupuhastus klassides sünnib: ukse kaudu—mitmes toas — akna kaudu—mitmes toas 3 seinaventilaatori kaudu—mitmes toas — elektriventilaatori kaudu—mitmes toas —

20. Klassitubade soojendamiseks on ahjud või keskkütte ja kui palju ahjusid või keskkütte patareisid igas klassitoas

ahjud, igas klassitoas üks.

21. Klasside valgustus sünnib kuidas: petrooleumiga, elektriga, gaasiga (allakriipsutada).

22. Operumide puudused: on korrad, kitsad, niisked, pimedad (allakriipsutada).

23. Kas on koolil olemas ühiseluruumid ja

24. Kui on, kas asuvad need koolimajas või eraldimajas, viimasel korral, kui kangel koolimajast koolimajas

25. Ühiseluruumide suurus ja valgustus.

	I ruum	II ruum	III ruum
	<u>magnetoos</u>	<u>100gibula</u>	
1. Põranda pinna suurus (rt. mtr.) . . .	32,67	32,67	18,06
2. Ruumi kõrgus (mtr.) . . .	3	3	3
3. Akende arv . . .	2	2	1
4. Akende klaasi pinna suurus (rt. mtr.) . . .	5,5	5,5	3,686
5. Mitme õpilase peale määratud . . .	15	15	30

26. Kuidas sünnib ohupuhastus ühiseluruumides? akna kaudu.

27. Kui palju ahjusid või keskkütte patareisid on ühiseluruumide soojendamiseks? igal ruumis ahi

28. Millega valgustatakse ühiseluruumid? petrooleumiga

29. Missugused on ühiseluruumide puudused?

30. Kui puuduvad ühiseluruumid, kas on võimalusi õpilastel õõseks kooli jäämiseks
31. Kus magavad õpilased ühiseluruumide puudumisel, õõseks koolijäämise puhul (eraldi ruumes, või klassitubades)
32. Kas on õpilaste tarvis näopesu ruumid ja missugused pesuriistad? *ja on - üppur runõn õtilaga*
33. Missugused võimalused on õpilastel söögivalmistamiseks, kas eraldi köögis või mujal *eraldi köögis*
34. Kas on koolil õpilaste tarvis eraldi riiehoiu ruum ja kui suur? (rt. mtr.) *ja on - 18 m²*
35. Kas on koolil õpilaste tarvis vahetundidel vüümimiseks (rekreatsiooniks) ja võimlemiseks eraldi saal ja suur (ruut meetrites) *ja on - 58 m²*
36. Kas on koolil peale klassitubade eraldi töökodade- ja kabinettide ruumid, kui ja—siis: *ei ole.*

Töökodad ja kabinettid.	
1. Põranda pinda suurus (rt. mtr.)	
2. Ruumi kõrgus (mtr.)	
3. Akende arv	
4. Akende klaasi pinna suurus (rt. mtr.)	

37. Kus asub õpilaste vajakaigu koht (klosett): *koolimajas, väljas (allakrüpsutada).*
38. Kui klosett koolimajas, kas *külm* ehk soe, veega ehk *ilma* (allakrüps.).
39. Kust saab kool joogivett: veevärgist, *puurkaevust*, pumbast, lahtkaevust, hallikast, jõest (allakrüpsutada).
40. Kus mängivad õpilased väljas, kas ükskõik kus juhtub, või on nende tarvis mänguplats ja kui suur (□ mtr.): *mänguplats - 400 □ mtr.*
41. Kas on koolil oma ambulatoorium *ei ole* kodu apteek *ei ole*
42. Kooli kaugus lähema arsti elukohast, mitu kiln. *14 km.*
43. Kas on koolil juhataja ja õpejõudude tarvis elukorterid olemas *ja*
44. Mitme õpejõu tarvis on olemas korterid *2 õpejõu tarvis*
45. Mitu tuba on tarvitada koolijuhatajal, õpetajatel igalühel eraldi *koolijuhatajal 2 tuba köögiga, 3 õpetajal igalühel eraldi 1 tuba ühise köögiga.*
46. Kas on koolil teenijaid ja kui palju *üks teenija*
47. Kui suur on kooliteenijate tasu kuus *2000 mk. kuus, prui korter, kütte ja valgustus.*
48. Kas on koolil teenijate tarvis elukorterid, mitu tuba igalühel *1 tuba.*

49. Mööbel kooli klassides:

A. Pingid ja laud:

- 1) Pinkide ja laudade arv 50 2) istme kõrgus põrandalt 45 c/m 3) vahe pingi kõrgema koha ja lauaplatte pealmise sisemise ääre vahel 27 c/m 4) pingi ja laua ääre horisontaalse vahe suurus ja iseloom: plus või miinus distantis *) +2 cm. 5) laua platte kallakuse nurga suurus kraadides 13° 6) koolipingi sügavus laua sisemisest äärest kunni seljatoeni 45 cm 7) kooli laua pikkus 120 cm.

B. Muu mööbel: (äratähendada liigid ja arv).

a) klassitahvlid - 3; b) õpetajate lauad pinnidega - 3;
c) tunnikell - 1; d) raamatunapp - 1.

50. Missugune mööbel on õpilaste ühiselumajas ja magamisruumis ja kui palju (iga liigi kohta arv)

a) laavad - 3; b) roodid (õpilaste oma) - 18

51. Õpilaste ja õpetajate raamatukogud.

Õpilaste raamatukogu										Õpetajate raamatukogu									
Raamatute üldarv.	Raamatute arv osa- kondade järele			Raamatute arv keelte järele						Raamatute üldarv.	Raamatute arv osa- kondade järele			Raamatute arv keelte järele					
	Teaduslik	Õpikite- ja juhendite	Laste kirjandus	En- gla- keelised	Saksa- keelised	Ingli- keelised	Prantsus- keelised	Muu- keelised	Teaduslik		Õpikite- ja juhendite		En- gla- keelised	Saksa- keelised	Vene- keelised	Ingli- keelised	Prantsus- keelised	Muu- keelised	
187	-	7285	-	187	-	-	-	-	-	164	14123	-	-	164	-	-	-	-	

52. Kas saab kool ajakirju ja kui palju 4 ajakirja ajalehti ja kui palju ei saa.

53. Kelle arvel saab kool ajakirjad ja ajalehed (kas õpetajate eneste, kooli, hooldajate, annetajate)

2 ajakirja Maaronnaravakuse ja 2 koolikogu arvel.

54. Märkused:

*) Märkus: plus distantis — pingi üle sisemisest laua äärest kaugemal; miinus distantis — pingi kõr laua sisemise ääre all.

Teadete andja allkiri

W. Ktuan

Amet

Kooli juht

2. juunil 1923

Statistilised andmed 1922/23 õppeaasta lõpus (Sonda raamatukogu)

Sonda kooli õpilaste nimekiri 1922/23 õppeaastal

Lapse nimi	Elu- kool	Sõbrustas klassi	Mikst Kuu kasvatamis				Märkused
			ingl	lapsevanemad	kooli hoolitsus	lapse ettevalmist	
			hool	probleemid	probleemid	probleemid	
			ilms	probleemid	probleemid	probleemid	
1. Vasorix, Ailiide	Sonda	IV	25. IX				lõpetas
2. Vasorix, Karl	"	"	9. X				ilms. IV. kl.
3. Pilden, Aime	"	III	18. IX				ilms. IV. kl.
4. Normax, Johannes	"	III	-				vaheajal kui 15. aast.
5. Normax, Heinrich	"	II	17. X				jääb II kl.
6. Normax, Rudolf	"	II	17. X				jääb II kl.
7. Oksa, Herman	"	III	-				vaheajal kui 15. aast.
8. Oksa, Aahla	"	I	18. IX				ilms. II kl.
9. Tarkis, Frants	"	II	18. IX				ilms. III kl.
10. Tarkis, Valentina	"	I	18. IX				järelevalv.
11. Eller, Agne	"	III	18. IX				jääb III kl.
12. Eller, Aleksander	"	I	16. X				ilms. II kl.
13. Olde, Elia	"	IV	18. IX				lõpetas
14. Põlman, Elmar	Põlma	II	18. IX				järelevalv.
15. Tallkas, Aime	"	II	18. IX				ilms. III kl.
16. Eest, Heinrich	Kaunis	III	-				vaheajal kui 15. aast.
17. Eest, Johannes	"	IV	25. IX				lõpetas
18. Eest, Hans	"	IV	25. IX				järelevalv.
19. Muller, Alvine	"	-	-				surm
20. Musten, Rose	"	-	-				vaheajal kui 15. aast.
21. Põlma, August	Põlma	-	-				vaheajal kui 15. aast.
22. Põlma, Alvine	"	III	23. X				jääb III kl.
23. Jalas, Rose	"	II	20. X				jääb II kl.
24. Kõrvik, Aig	"	III	9. X				ilms. IV. kl.
25. Kõrvik, Ewald	"	-	-				vaheajal kui 15. aast.

Õpetaja: Koolijuhataja Althaus.

Sonda algkooli õpilaste nimekirja 1922/23. õppeaastal
/ Püssi ja Erra vallad /

Järj. nr.	Lapse nimi	Elukoht	Sünnimärk ja kuupäev	Mittal sügisel kooli tuli	Kui koolis ei käi, siis		Märksused lapse edasiõudmise üle õppeaasta lõpul
					laps arvamata koolist ära antud puudumise põhjused	kooli hoolde ga olnud puudumise aeg	
<u>Püssi vald.</u>							
1.	Veidenbaum Ernst	Hirmuse	29.8.08.	V	18 sept.		
2.	Veidenbaum Benito	"	1.11.10.	IV	"		
3.	Veidenbaum Arla	"		I	2. okt.		
4.	Samu Linda	Kertla		IV	18 sept.		
5.	Kokor Emilie	"		IV	"		
6.	Kellman Elfriede	"	20.11.10.	IV	"		
7.	Norman Harald	Sirtsu	27.11.07.	IV	"		
8.	Rätsep Alma	Hirmuse		IV	"		
9.	Anoman Alide	"	23.1.09.	IV	9. okt.		
10.	Huemis Rudolf	"	28.1.08.	IV	22. okt.		astus välja 15.11.
11.	Vinni Johannes	"	20.1.10.	III	9. okt.		Kalpa aruandes astus välja 13.11.
12.	Seil Johannes	Kertla		III	1. nov.		Talad aruandes
13.	Jalast Voldemar	Jalasto	23.11.07.	III	18. okt.		
14.	Rätsep Valentin	Hirmuse		I	18. sept.		
15.	Jalast Karl	Jalasto		I	19. nov.		
16.	Tomson Herman	Kertla	9.11.09.	III	18. sept.		
17.	Jalax Rudolf	Hirmuse		II	18. okt.		
<u>Erra vald</u>							
1.	Pilden Anton	Varinurme	5.11.08.	V	18. sept.		
2.	Freuplitt Leontine	"	22.11.06.	V	"		
3.	Freuplitt Miine	"	11.1.10.	IV	25. sept.		
4.	Freuplitt Alviide	"	13.11.11.	IV	18. sept.		
5.	Pilden Jaan	"	9.11.13.	II	"		
6.	Laus Meinhard	"	28.11.13.	II	16. okt.		
7.	Tixoff Arnold	"	29.11.10.	II	18. okt.		
8.	Tixoff Oskar	"	3.12.12.	II	9. okt.		
9.	Freuplitt Hilda	"		I	2. okt.		
10.	Arva Amalie	Lüdnurme	25.1.12.	I	25. okt.		

astus välja 15.11.
Kalea aruandis
astus välja 13.11.
Taled aruandis

Sonda kooli õpilaste nimekirja kuuluvad Püssi ja Erra vallade lapsed 1922/23 õppeaastal (Sonda raamatukogu)

Endise Elgardi kooli õpilaste nimekiri 1922/23 õppeaastal.

Lapse nimi	Eluajast ja sündinud aeg	Märkusid lapse eluajast ja sündinud aeg	Märkusid lapse eluajast ja sündinud aeg	Märkusid lapse eluajast ja sündinud aeg
1. Tervus, Floreida Elgardi	I. 16. x.	14/IV 1911	14/IV 1911	14/IV 1911
2. Kalm, Eela Joha.	I. 17. x.	14/IV 1912	14/IV 1912	14/IV 1912
3. Maloo, Minna	-	-	-	-
4. Tüdruk, Elmar	III. 9. x.	20/IV 1912	20/IV 1912	20/IV 1912
5. Johanna, Pealane	III. 18. x.	6/IV 1911	6/IV 1911	6/IV 1911
6. Saarniit, Otilie	III. 17. x.	5/IV 1910	5/IV 1910	5/IV 1910
7. Saarniit, Johanna	-	-	-	-
8. Maloo, Hilda	III. 18. x.	12/IV 1907	12/IV 1907	12/IV 1907
9. Erzpuu, Olga Pau	III. 9. x.	31/IV 1910	31/IV 1910	31/IV 1910
10. Maloo, Kare	III. 18. x.	27/IV 1908	27/IV 1908	27/IV 1908
11. Kalm, Juliette	-	-	-	-
12. Kalm, Elide Eliz.	III. 9. x.	25/IV 1907	25/IV 1907	25/IV 1907
13. Kalm, Janno	-	-	-	-
14. Kalm, Heinrich	III. 18. x.	1/IV 1909	1/IV 1909	1/IV 1909
15. Maloo, Oskar	-	-	-	-
16. Einmaa, Karl	III. 18. x.	2/IV 1907	2/IV 1907	2/IV 1907

17	Yanus, Juliette Jakobit	Algusti	-	-	vasandatud onli	-
		26/iv. 1909			hunnituse põhjal	
18	Olem, Marie Madist		-	-	vasandatud	
		10/iv. 1907				
19	Malva, Helene Au-		-	-	vasandatud	
	gustit	20/iv. 1907				
20	Puurman, Paul		-	-	äpib Raxoeres	
	Reinhold p	6/iv. 1911				
21	Nõvaks, Lidia		-	-	äpib Miila Koolis	
	Eduardit	9/iv. 1911				
22	Nõvaks, Salme		-	-	äpib Miila Koolis	
	Eduardit	15/iv. 1912				
23	Velfeldt, Albert		II.	1. XI.		Klev. III kl.
	Jaani p	26/iv. 1911				
24	Velfeldt, Elfriede		II.	1. XI.		jääb III kl.
	Jaani t.	30/iv. 1910				
25	Velfeldt, Adolf		II.	1. XI.		Klev. IV kl.
	Jaani p.	8/ix. 1909				
26	Aston, Anton	Saksus	I.	18. IX.		Klev. VI kl.
	Otto p.	20/iv. 1909				
27	Aston, Ewald		II.	18. IX.		Klev. III kl.
	Otto p.	28/ix. 1911				
28	Paulus, Alide		I.	30. X.		jääb I kl.
	Gustav t.	9/iv. 1909				
29	Paulus, Eliselet		I.	30. X.		jääb I kl.
	Gustav t.	15/ix. 1910				
30	Raem, Ella	Nüri	IV.	2. X.		jääb IV kl.
	Tõnise t	14/iv. 1910				
31	Selder, Gretin		II.	30. X.		jääb I kl.
	Otto t.	6/iv. 1910				
32	Voter, Eduard		-	-	harmis rann. vakandats	-
	Jakobi p.	14/ix. 1910				
33	Kruusbari, Reinhold	Saksus	II.	30. X.		ärastatud.
	f. p.	21/iv. 1910				24. III. 1923
34	Kruusbari, Alernhard		-	-	paesus vakandats	24. III. 1923
	f. p.	12/iv. 1912				

Endise Uljaste kooli õpilaste nimekiri 1922/23 õppeaastal (Sonda raamatukogu)

ärakiri 17

Kooli valla
õpetajate palganõudeleht - Jaanuaril 1923 a.

Kool ja õp. nimi	Kar. järk	Palga aste	Tund arv	Põhi. palga	80%	Perek. abi. arv. Summa	Uksum. välg	Allkiri
<u>Sonda</u>								
Vihtman, A.	II	5/6	18-6	3708.-	2966 ⁵⁰	-	-	6674 ⁵⁰ (allkiri)
Koolman, A.	II	9	24-6	2655.-	2124.-	-	-	4779.- (allkiri)
Kull, E.	II	9	24-4	2478.-	1982 ⁵⁰	-	-	4460 ⁵⁰ (allkiri)
Kokku: 8841.-						7073.-	15914.-	

Vüsterkümmendtuhat üheksasada nelikümmend marka

Viru maanomaavalitsuse haridussakonna juhataja (allkiri)

Arvepidaja (allkiri)

2. I. 1923.

Õige: kooljuh. Vihtman

Sonda kooli õpetajate palganõudeleht jaanuar 1923. a (Sonda raamatukogu)

IRU MAAKONNAVALITSUS

Majandusosakond

10. Veebr. 1923 a.

Nr 1949.

Rakveres

Tel. Nr. 18

N 11.
11. II. 23.
Sonda algkooli juhatajale.

24

Palume meile kohe saata kooli varanduse nimekirj
1. jaanuariks 1923 a., ühes väärtuse või hinna juurelisa-
misega. Eelmise 1921 aasta nimekirja järel oli varandust
inventaari (mööbel, sisseseade) 14.593 m., õpeabinõud 1875
mrk., raamatu kogu 4040 m. (Kantselei raamatud tulevad väl-
ja jätta). Ühtlasi teatada, kas on tarvilik varanduse väärtu-
sest vananemise protsenti (amortisatsioon) maha kirju-
tada ja missugusel määral. Möödalanud aastal kirjutasime
me kõige varanduse pealt maha 10%. -

Osakonna juhataja

M. Soe

Raamatupidaja

M. Kato

Viru Maakonnaavalitsuse nõudmine varanduse nimekirja saatmise kohta 10.02.1923 (Sonda raamatu-
kogu)

Sõnda algkooli varanduse nimetusi 1. jaanuariks 1923. a.

Arakiri

26

Nr	Asjade nimetus	Arv.	Väärthus markades	Täheendused
<u>I. Inventaar</u>				
1	lae lamp	1	1500	Maakonnavalits. kulul.
2	seina lambid	5	670.	" "
3	lae lamp	1	?	Kooli hoolkogu kulul
4	seina lambid	4	600	" " "
5	klassi kell	1	4,500	" " "
6	ämbrid	3	230	" " "
7	ämber	1	125	Maakonnasol. kulul.
8	jaogroes riistad	3	3,140	" "
9	lauad veerüistade alla	2	200	" "
10	põranda harjad	2	330	" "
11	lambi harjad	2	80	" "
12	toolid	3	2,100	" "
13	klassi arvelaud	1	1,000	" "
14	klassi lauad	18	?	arve majakaitarnise dokum- mentide juures.
15	klassi lauad	25	40,000	Maakonnasol. kulul.
16	klassi tahvlid	3	3,600	" "
17	õpetajate lauad klassis	4	5,600	" "
18	koolimaja pilt	1	100	" "
19	termomaterid	3	?	Kooli hoolkogu kulul.
20	näitelava eesriie	1	2,685	" "
21	õial kaotiga	1	3,000	" "
22	Cello	1	3,125	" "
23	pitsal, nurktempel	2	475	Kalvi oalla oqletons.
Kokku:			73,060.	

II. Raamatukogu.

a) õpetajate raamatuid	144	11,382.
b) laste raamatuid	95	7,857.
c) näitemängu raamatuid	37	1,080

Kokku: 20,319.

N.N.				
III. õppeabinõud.				
1.	kõrge temperatuuri mõõlja	1.	150	Kooli hoolikogu kulu
2.	retord	1.	120	" " "
3.	Kaalud	1.	400	" " "
4.	garrituur kaalu viht	1.	90	" " "
5.	Kolbrid	2.	76	" " "
6.	traat võrk	1.	50	" " "
7.	kahe kaaluga pudel	1.	215	" " "
8.	piirituse lamp	1.	150	" " "
9.	mensuur	1.	200	" " "
10.	katselaasid	2.	24	" " "
11.	arvimeelne kaart	1.	500	" " "
12.	gloobus	1.	1400	" " "
13.	baromeeter	1.	950	" " "
14.	kompass	1.	190	" " "
15.	prüsma	1.	85	" " "
16.	väike Eestimaa kaart	1.	70	" " "
17.	suur Eestimaa kaart	1.	660	" " "
18.	Euroopa kaart	1.	100	Maakonnaval. kulu
19.	luup	1.	100	" " "
20.	praksi ring	1.	65	" " "
21.	pintsel	1.	85	" " "
22.	joonlaud	1.	50	" " "
23.	gumm jalg	1.	400	Kooli hoolikogu kulu
24.	jalgpall	1.	1650	" " "
		Kokku 7,780		
		Ülepea varandust: 101,159.		

13. veebruaril 1923.	Tänu maakonnavalituse majandus osakonnale
18.	Eestlase varanduse nimekirja, palun selle
	väärtsust 10% vananemisest maha arvata
	Kasejohate

Sonda algkooli varanduse nimekiri seisuga 01.jaanuar 1923 (Sonda raamatukogu)

[illegible]

Koolist puudumise põhjused 1923.aastal (Sonda raamatukogu)

N 99. / Viru maakomavalitsuse haridusosakonnale 94

10. VIII. 23

Võimane loom 2. aug. s. a. murdis kooli maa
peal olevast põljapoolsest kitsast metsaribast
põlga mitmesuguses jämeduses puid maha,
leisi sunnivalet vigastades.

Nüüd on kohalise metsavalitsuse poolt
ettepanek tehtud tuulemurdu ühes puudega,
mille edaspidine seismine hädavajalik on,
koolile küttepuidena ära kasutada, mis-
juures koristamine kiiresti korras peaks
siindima.

Et lähendatud puudest arvalavasti
kooli aedlasteks tarvidusteks jatkub, loom,
lähedat aedu silmaspidades, vägga soovita-
oaks neid puid koolimaja kütteks omandada.

Sellepärast palun Oskonda vastavaalt
asulastelt luba nõutada j. minule lubade
puude valmistamist käesoleva aasta eelar-
püüdes.

Koolijuhataja

Loa küsimine 1923. a augustitormis maha kukkunud ning kahjustada saanud puude kasutamiseks koo-
limaja kütteks (Sonda raamatukogu)

Viru maakonnaavalitsus

Haridusosakond

"22" augustil 1923a.
N. 10153
Rakveres.

51 A 65. 99
Sonda algkooli juhatajale.

Vastuseks Teie 10 augusti s.a. N.99 kirjale teatab Haridusosakond, et Sonda koolile Teie kirjas tähendatud murdunud metsa müümiseks on Viru maakonna metsaülema poolt Pada metskonna metsaülemale vastav korraldus tehtud.

Ühtlasi teeb Osakond Teile ülesandeks nimetatud metsa kasutamisel peale küttepuude valmistada võimalikult materjaali koolile plangi ehitamiseks (aiapostid).-

Osakonna juhataja

Asjaajaja

Rosmberg
Külgjä

Nõusolek tormis murdunud metsa küttepuudeks ostmiseks. Ülesanne kasutada palke ka koolile aia ehitamiseks (Sonda raamatukogu)

5. sept. 1923
N° 104.

101
Viru maakonnavalitsuse haridusosakonnale

Hoolekogu palub luba avada väikesel
aastal Sonda algkooli ruumides - möödunud
õppeaasta asukajad - I ja II klass, misruugast
ühendatult üht poolikult - erata nke
õpetajaga töökorrad.

Õpetaja palga maksab ja vastavast
majanduslikud kulud kannab Hoolekogu
nke lastevanemate poolt moodustatav
Koolikomitee.

Hoolekogu juhataja ast (Püskapell)
Kirjatoimetaja ast (A. Kõrre)

Sonda kooli hoolekogu küsib luba V ja VI kl avamise erakoolina õhtupoolikul 1923/24 õppeaastal (Sonda raamatukogu)

Viru maakonnavalitsus
Haridusosakond
18 juul 1923a.
N° 9006.
Rakvere

aravon.
Sonda H. k. algkooli õpet. k. t. III 74 aast
Linda Schneiderile. in,

Vastuseks Teie kirjale 29. maist s. a. ri)
teatab Osakond, et la Teid elolavaks
õppeaastaks Sonda algkooli õpetaja
kohusetäitjaks on registreeritud, aravale 11. septembri
1. augustist s. a.

Osak. juhataja ast / M. Jätkamäe / 'k. 33, 49,

Asjaajaja ast / P. Krumm /

Õige: koolijuh. Wihlmaaf.

Linda Schneideri registreerimine õpetaja kohusetäitjaks 1923/24 õppeaastaks (Sonda raamatukogu)

MAAKONNAVALITSUS

Haridusosakond

10 sept. 1923 a.

N° 10893

Rakveres

Teie 5 septembri s.a. N.105 kirja puhul

juhataja tel. Nr. 58

Kantselei „ Nr. 10

palub Haridusosakond saata läbivaatamiseks

üks eksemplaar J.M e t u a rahvatükist

"Jüri R u m m".-

Osakonna juhataja *Rosen*

Asjaajaja *Wagner*

St. 11. IX. 1923
N° 71.

102

Jaid. 11. IX. 23
x108.

Enne rahvatüki „Jüri Rumm“ lavastamist pidi selleks loa saama Viru Maakonnaavalitsuse Haridusosakonnast (Sonda raamatukogu)

MAAKONNAVALITSUS

Haridusosakond

14 sept. 1923 a.

N° 11124

Rakveres

juhataja tel. Nr. 58

Kantselei „ Nr. 10

Siin juures l.eks. J.M e t u a

"Jüri R u m m'i" tagasi saates, teatab

Haridusosakond, et ta mitte võimalikuks

ei pea lubada selle vormilt labase ja

sisult täiesti kunstiväärtuseta tüki

ettekandmist koolimajas. Koolimaja peab

olema koha peal haridustemplitse ja kui

seal ka täiskasvanuile midagi pakutakse,

siis peab selles leiduma ka midagi vaimu--

harivat, mida "Jüri R u m m'ist" aga

asjata otsime.

L i s a: raamat.-

Osakonna juhataja *Rosen*

Asjaajaja *Wagner*

St. 18. IX. 23
N° 73.

103

Haridusosakonna teade rahvatüki „Jüri Rumm“ lavastamise keelamisest kui „vormilt labase ja sisult täiesti kunstiväärtuseta tüki“ (Sonda raamatukogu)

II MAAKONNAVALITSUS

St. 3 X. 23
1. 11. 23

H. M.
Sonda algkool
Viru m. Kalvi v.

5. septembril 1923

N° 113

Sonda

118
Viru Maakonnaavalitsuse
Haridusosakonnale

Et Sondaalgkoolis õpetaja puuduse
kes Inglise keelt võiks õpetada,
poleks seda arnet käesoleval õppe-
aastal tunniplaanist välja jätta
Koolijuh.

Osakonna juhataja

Asjaajaja

Luba küsimine inglise keele tundide välja jätmiseks tunniplaanist õppeaastal 1923/24 õpetaja puudu-
mise tõttu (Sonda raamatukogu)

U MAAKONNAVALITSUS

Haridusosakond

25 okt. 1923 a.

Nr 12821

St. 26. X. 23
N° 94.

Sonda algkooli hoolekogule.

125

RU MAAKONNAVALITSUS

U MAAKONNAVALITSUS

Haridusosakond

29 sept. 1923 a.

Nr 11690.

St. 1. X. 23

St. 3. X. 23

St. 1. X. 23

A 82.

Sonda algkooli juhatajale.

119

Rakveres

Juhataja tel. Nr. 58
Kantselei „ Nr. 10

Vastuseks Teie 25 septembri s.a. N.113

kirjale teatab Haridusosakond, et Inglise keele
õpetamise ärajäämise korral tuleb Saksa keele
tundide arvu V ja VI klassis 3 pealt 5 peale
tösta.-

Osakonna juhataja

Asjaajaja

Rosenu
Kuijg

Käsk inglise keele tundide ära jäämise korral saksa keele tundide arvu tõstmiseks 1923/24 õppeaastal
(Sonda raamatukogu)

MAAKONNAVALITSUS

Haridusosakond

art. 192 3 a.

Nr 12821.

St. 26. X. 23
N° 94.

Sonda algkooli hoolekogule.

125

MAAKONNAVALITSUS

Haridusosakond

art. 192 3 a.

Nr 12013.

St. 9. X. 23
N° 86.

Sonda algkooli juhatajale.

122

Rakveres

ataja tel. Nr. 58

itselei „ Nr. 10

Osakonnale saadetud Sonda algkooli tunni-
plaani järel on õpetajatele Teile alluvas koo-
lis tunde järgmiselt registreeritud: A.VIHT-
MANN - 27 t., s.o. 5 ülenormi tundi ,A.KOOLMANN
34, s.o. 6 ülenormi tundi ja L.SCHNEIDER - 30
t.s.o.2 ülenormi tundi.

Osak. juhataja eest

Asjaajaja

[Handwritten signature]

Sonda algkooli õpetajate tunnikoormus 1923/24 õppeaastal (Sonda raamatukogu)

1. 10. 23

St. 3. X. 23

#83.

S o n d a algkooli juhatajale.

120

RAAMATUKOGU

1923 a.

1838.

lühikes

Nr. 58

Nr. 10

laid 3. X. 23.
#118

Teie 1. oktoobri s.a. N.114 kirja puhul
palub Haridusosakond ligemalt teatada, missu
guse metsatüki maharaiumisest nimetatud kir-
jas jutt on. Kui maharaiumisele on määratud
metsatükk, mis koolimaja taga ja kõrval
asub, siis ei saa Osakond sellega kuidagi
nõus olla, sest et see metsatükk koolimaja
ümbruse kaunistamiseks tarvilik on.-

Osakonna juhataja

Rosene

Asjaajaja

Reisner

2.okt 1923 – endiselt peetakse kirjavahetust augustitormis kahjustada saanud puude kohta (Sonda raamatukogu)

Vastus 2. okt 1923.
118.

121
Võru maakomaraalitse Haridusosakonnale.

Vastuseks 2. oktoobri s. a. N 11838 kirjalik teatav
et maharannisele on määratud ^{koostama ja korraldama} põhikooli koolis
metsarita, kuniq ihtasolne suurem metsadunn
on ^{abistatav} korraldust juurduvaks jätta.

Sõhendamise metsarita, mis xooluaga
kaitseks ja kaunistamiseks jätetud, ei ole
solutud tuultele vastu jäänud. Kolme aastat
jooksul on seal ^{tormid} suuremora puud kadunud,
nii et praegu 120 siia ulataval üksikut
puud kasvavad, j. kohaliga taitse lage on.
Kõmase hävitustöö tegi s. a. 2. augusti masu,
murdus maha 216. puust 80 jämedamat. Järeleaa-
tusel, kus kohaliku metsameestuse kutsel ka mina
olin, leidis, et ^{seal} ~~oleks~~ ^{oleks} 136 puust ainult
+ 21 tervet elujõulist puu, kuna terved

- umbes 85% - vigased on, mis varem ehk
hüüa paratamatalt langenud. mureduvad. Tuulele
jõule annavad. Jeda asjaolu silmaspidades,
olustas metsameestuse se kõik puud maha
karuda, tähelepanemata jättes mõnu soorivõeldust
jätta kasvama ulimaluulatu 21 tervet puud
Praegu on ainult koori tuulemuru
koristamine. Põhin ~~korraldust~~ korraldust edaspi-
diseks tegevuseks.

Vastus 2. okt 1923. a kirjalik augustitormis kahjustusi saanud puude kohta (Sonda raamatukogu)

Klassipilt 1923. Õpetajad Artur Vihtma, Aliide Koolman, Linda Schneider (A.Valdru kogu)

Sonda kooli esimene klass 1924.a Aino Sinilepp (Oamer), õpetajad Alide ja Artur Vihtmann (A.Valdru kogu)

Sonda algkooli I ja II klassi õpilased 1928. a kevadel, õp Aliide ja Artur Vihtma (Sonda raamatukogu)

III klass 1929.a kevadel (Sonda raamatukogu)

Kodutütred 1929 (A.Valdru kogu)

1930 – 1949

**ALGKOOLI
LÕPUTUNNISTUS.**

Selle tunnistuse omanik Simpman, Aino Osvaldi t.,
õppis 1927 aasta 1. oktoobrist kuni 1930 aasta 6. juunini
Sonda kooliklassis algkoolis, lõpetas algkooli
kuues klassi ja omandas sellega õigused, mis maksvate seaduste ja määrus-
tega on kindlustatud algkooli kuuenda klassi lõpetajale,
Aino Simpman'i ehukombed olid head
ja tema teadmised ning võimised õppeainetes on lõpukokkuvõttes järgmised:

1. Kodulugu ja köiblusteõpetus	<u>hea</u>
2. Kodanikuõpetus	<u>hea</u>
3. Usuõpetus	<u>hea</u>
4. Eesti keel	<u>rahuldav</u>
5. Ajalugu	<u>hea</u>
6. Matemaatika	<u>hea</u>
7. Looduseõpetus	<u>rahuldav</u>
8. Maateadus	<u>rahuldav</u>
9. Voolimine ja joonistamine	<u>hea</u>
10. Tööõpetus	<u>hea</u>
11. Laulmine	<u>hea</u>
12. Võimlemine	<u>hea</u>
13. Tervishoid	<u>hea</u>
14. <u>Saksa</u> keel	<u>rahuldav</u>
15.	
16.	

Tunnistuste järgi on Aino Simpman
Eesti kodanik ja sündinud 1917 aasta
2. aprillil Peterburis.
Sonda, 6. juunil 1930. a.
Nr 152.
Koolijuhataja: Al Vihtman
Õpetajad: Al Vihtman

Aino Simpmani (Oamer) lõputunnistus 1930.a (Sonda raamatukogu)

Sonda algkool postkaardil 1930-ndate alguses (Eesti Rahvusraamatukogu digitaalarhiiv DIGAR)

Sonda algkool 1931. I klassi läks Karl Malva. Õp Aliide Vihtman (A. Valdru kogu)

Kodutütred vormis 1930-ndate algus, teises reas keskel õp Ellen Raitare (A.Valdru kogu)

Sonda kodutütarde juht, Sonda kooli õpetaja 1934 – 1940 Ellen Raitare (01.03.1913-04.04.2020)
(A.Valdru kogu)

Meinhard Laksi V klassi pilt 1936. Tagareas vasakult Lui Lätt, Ellen Raitare (Lätt), Artur Vihtman
(A.Valdru kogu)

Sonda algkool 1936 (A. Valdru kogu)

Sonda algkooli III ja IV kl lapsed 1936 kevadel. Tagareas õpetajad Lui Lätt, Ellen Raitare, Artur Vihtman (A.Valdru kogu)

Sonda algkool 1937.a kevadel. Karl Malva IV klass. Koolijuhataja Artur Vihtman (A.Valdru kogu)

Sonda algkooli lapsed ja õp Ellen Raitare 1930-ndad (A.Valdru kogu)

Õpilased 1937.aastal koos klassijuhataja Lui Lättiga (A.Valdru kogu)

1937. aasta koolis. Tagareas vasakult neljas õpilane Meinhard Laks. Eesreas keskel õpetaja Ellen Raitare (Lätt), taga paremal õpetajad Artur Vihtman ja Lui Lätt (A.Valdru kogu)

1930-ndad aastad koolis (kooli muuseum)

Sonda koolimaja 1935, Lui Lätti postkaart abikaasa Hildale

Kooliõpilaste terviseleht.

Viru

linna-, maakonna-kooli nimetus *Sonda algkool*

Küsimused vanematele:

Priinimi, nimi, isanimi *Aigla, Alfred Johannese p.*
 Sündimisaeg: kuupäev, aasta *24. juunil 1928. a.*
 Sündimiskoht *Kalvi vallas.*
 Kus üles kasvas *Kalvi vallas.*
 Rahvus ja kodune keel *Eesti rahvus, eesti keel.*
 Millal ja kuhu kooli astus *15. sept. 1936. a.*
 Vanemate ja kasuvanemate nimi, elukutse ja elukoht *isa Joh. Aigla põllupidaja*
Ilmaste külas, tädi A. Blumer pensionäiks.
 Kui vanemad surnud, siis mil eluaastal ja mis haigusesse *ema Olga Johanna surnud sünnitamisil 28. eluaastal.*
 On perekondades päritavaid haigusi ette tulnud ehk olemas, nagu: langetõbe, ergu- ja vaimuhaigusi, joomatõbe, tiisikust jne. *ei ole.*
 Kui laps on põdenud: rõugeid, sarlakid, leetrid, laskustuskõha jne. *ei ole.*
 On nimetatud haigused tervise rikkeid järele jätnud ja missuguseid
 Kelle käest saab laps ülespidamist *isa käest.*
 Kus elab laps kooliajal *isa juures.*

Täheendus: Vastused on isa, ema, kasuvanemate jne. sõnade järele üles kirjutatud.

Teadete andja allkiri *A. Blumer*

KAITSE RÕUGEID pandud kooliajal ja missuguse tagajärjega *16. juunil 1937. a. I korda tagajärjega*

Õpilase terviseleht 1930-ndate aastate lõpust (Sonda raamatukogu)

1937/38 õppeaastal tegutses kool 6-klassilise algkoolina. Klassid olid liidetud I+II, III+IV, V+VI. Koolis töötas 3 õpetajat, neist 2 meest (Artur Vihtma ja Lui Lätt) ja 1 naine (Ellen Raitare). Õpilasi oli koolis 130, neist poisse 66 ja tüdrukuid 64. Õppetöö algas I klassil 13. septembril, II – VI klassil 27. septembril 1937. a ning lõppes 28. mail 1938. a. Võõrkeeli ei õpetatud.

Organisatsioonidesse (noorkotkad ja kodutütred) kuulus 86 õpilast, 45 poissi ja 41 tüdrukut. Neil oli kasutada 1 kasutatud laagritelk, käsipall ja võrk, pesapallid, klaver, rühmade ja kooli raamatukogud, Kaitseliidult laskespordi abinõud.

lus: Õpilasingide ja -ühingute ning algkoolide juures asutatavate noorteühingute korraldamise määruse § 9. (RT 4-1957. ja HMT 3-1957.)

Täidetult kohaliku koolivalitsuse kaudu tagasi saata HM Noorsoo Osakonnale hiljemalt 20. jaaniks. Aruande koostamisel võetagu aluseks olukord kooliõppel lõpul.

m. 3.

Sonda algkool

(kooli täielik registreeritud nimetus)

juhataja *Artur Viikma*

aruanne

koolis ja kooli juures töötavate noorsoo-organisatsioonide kohta

1937/38. kooliaastal.

Kooli asupaik maa linn *Viru Sonda* alev vald *Pada* küla *Sonda alevik*
 Posti aadress
 Klasside arv *6* 4. Õppejõudude arv *3* , neist mehi *2* , naisi *1*
 Õpilaste arv koolis *130* , neist poisse *66* , tüdrukuid *64*
 Organisatsioonidesse kuulus üldse *86* õpilast, neist poisse *45* , tüdrukuid *41* .)

7. Koolis töötasid järgmised õpilasingid (siin märkida ka kooperatiivid, Noorte Punase Risti, loodus- jne. ringid) ja nende osakonnad **)

Jrk. nr.	N i m e t u s	Liikmete arv		
		poisse	tüdr.	kokku

8. Kooli noorteühingu (koolikohustuse täitnud noortele) nimetus:

Jrk. nr.	Osakonna nimetus või tegevusalad	Liikmete arv		
		poisse	tüdr.	kokku
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

9. Osavõtt skautliikudest üksustest:

N i m e t u s	Osavõtjate arv		
	Õppenõukogu otsusel koolis asutatud skautliikudest		Õpilasi võltis koolijuhataja loal osa väljaspool kooli asuvatest üksustest
	õpilasi	mitte-õpilasi	
Noored Kolkad	<i>45</i>	<i>11</i>	—
Kodulüüred	<i>41</i>	<i>9</i>	—
Skaudid	—	—	—
Gaidid	—	—	—
K o k k u	<i>86</i>	<i>20</i>	—

10. Õpilased võtsid koolijuhataja loal osa järgmistest väljaspool kooli tegutsevatest noorsoo-organisatsioonidest:

Organisats. nimetus	N.M.K. Ühinguist	K.N.N. Ühinguist	Maanoorteringest	ÜENÜ osak.	Kaitseväe ühist	Naiskodu.	Vabariik. ühinguist	Vabariik. ühinguist	Õhukaitse üh.	Eesti Punase Risti	E. Soovi Keskkooli	Sportliiklastest	Eesti Aeroklubist	Kirikute ja kog. organisatsioonidest
Osavõtjate õpilaste arv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meesõpilasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naisõpilasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K o k k u	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

11. Õpilased võtsid osa järgmistest koolidevahelistest õpilasühingutest:

Organisats. nimetus	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)	Tall. Koolide Sportliiklastest (TKSL)
Osavõtjate õpilaste arv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meesõpilasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naisõpilasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K o k k u	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

* Iga õpilane märkida siin ainult ühekordselt, vaatamata sellele, et ta osa võtab mitme organisatsiooni tegevusest.

** Tabelis märkida iga õpilasingi ette vastav järjekorras number, osakonna ette aga täht. All kokku arvatav ainult ringide, mitte osakondade liikmed.

17. Tööd takistasid:

a. kooli õpilasorganisatsioonides

Mitmeajalaste tegutsemisel: a) tennisvõrk-
tused, b) õppimine emalasuvais kesk-nõu-
kuskoolis.

b. kooli noorteühingus

18. Koolis ja kooli juures töötavatele noorsoo-organisatsioonidele aruandeaasta kestel saadud toetused ja nende kasutamine:

a) Haridusmin. Noorte osakonnalt kr. 40.-, b) seltkondl.
organisatsioonidelt kr. 10.-, c) ~~Harid.~~ kokku kr. 150.-
Kasutatud: laagrilegi muutmiseks,
b) kottanduse ostmiseks
c) asjaajamise ja jooksvate kulude katteks.

19. Ülevaade koolis ja kooli juures töötavatel noorsoo-organisatsioonidel kasutada olevatest õppe- ja töövahenditest ning muust varandusest:

1. laagrilegi
2. käsipall ja võrk
3. pesapallid
4. Kaitseliidult laenuvõrdi abinõud
5. klaver
6. rühmade ja kooli raamatukogu.

Andmed eraldi iga punkt 7.-9. märgitud organisatsiooni ja selle osakonna tegevuse kohta:

a. Organisatsiooni nimetus *Noored Kotkad*

b. Tegevuse kokkuvõte *Asutati Haugapere 30 pesapajaga. Peetud: võrk-
salkade ja pesade koondusi 51, töökoondusi 29, sport-mänge 30,
lastesporti 3, kokku 113 korral.
NXX rühm oli laagris 3 päeva. - Salgapealikul koolist võeti osa sporti
9 päeva. - Avalikke esinemisi 2. - Rühma vanameister oli õppelaagris
7 päeva. Katseid ja erikatsiõid sooritatud 18. - Tennisvõrk ja
kottanduse saadud 2. - J.K.H. spordimärke saadud 12. - Mälestus-
mündivõistlusel tuli 8. kohal 1 pois. -*

c. Mida on organisatsiooni eeloleva suve tegevuskavas? *osavõtt Mälestus lüpuvõistlusest,
ajumiskursustest, laagritest, spordivõistlustest. Lastesport.*

a. Organisatsiooni nimetus *Kodutütred.*

b. Tegevuse kokkuvõte *Peetud 2 üldkoosolekut, 3 pidulikkust ja 59 töökoondust
esitatud andustel ja pidulikel 4 korral, korraldatud Vabaduspäeva üritust
NXX rühma ja NXX, jaoskonnaga koos, osa võetud õppepäevadest 10 korra
(5 päeva), Rakvere (1 päev), kodumajanduse võistlusest, korraldatud
päevase kestusega matk; rühmavahel osa võtnud laagrist ja õppe-
päevist täiskasvanud juhtidele; 3. järgu katseid õiendanud 3 tüdrukut,
4. j. k. - 21 tüdrukut, 6. j. k. - 19 tüdrukut, erikatsiõid - 3 tüdrukut*

c. Mida on organisatsiooni eeloleva suve tegevuskavas? *osavõtt lüpuvõistlusest, suvikodust,
laagrist jne.*

E. V.

IGI STATISTIKA
KESKBÜROO
ARIDUSSTATISTIKA

nr. 4

Algkool.

Küsimuste ja tabelite juures olevad märkused
palub Keskbüroo tungivalt võtta arvesse.

Täidetult saata tagasi hiljemalt 20. juuniks 1938. a.

Statistilised teated.

1937/38. kooliaasta kohta.

(kooli täielik registreeritud nimetus)

1. Kooli asupaik: ^{maa} Viru ^{vald} Pada küla Sonda alevik
Sonda
2. Postiaadress: _____
3. Koolijuhataja nimi ja perekonnanimi: Artur Vihtma
4. Kooli asutamise aasta: üldine 1919 ja viimase laadi omastamise aeg 1919
5. Kooli tüüp: kas avalik või era avalik
6. Õppemaksu suurus aastas (klasside järgi): _____
7. Kooli ülalpidaja: Pada vald
8. Õppejõudude palgad maksab: a) riik 90 %; b) kooliülalpidaja 10 %; c) _____
9. Kokku on mitu: I klassi 1, II kl. 1, III kl. 1, IV kl. 1, V kl. 1, VI kl. 1. Kokku klasse 6
10. Mitme klassikomplektiga töötab kool: 3, missugused klassid on koondatud igasse komplekti I - II,
III - IV, V - VI
11. Kool töötab: a) enne lõunat 6, b) õhtupoolel _____, c) kahe vahetusega: enne lõunat (märkida klassid)
12. Kooli õppekeeleks on: eesti keel
13. Koolis õpetatakse võõrkeeli (milliseid) _____
14. Tegelikku õppepäevade arv õppeaasta jooksul oli ¹⁾ I kl. 190, II - VI kl. 180.
15. Õppetöö algas tegelikult (millal?) I: 13. sept., II - VI: 27. sept. lõppes tegelikult (millal?) 28. mail
16. Kui õppetöö määratud ajast hiljem algas, siis mitu õppepäeva ja mis põhjusel ²⁾: _____
17. Kui õppetöö enne määratud aega lõppes, siis mitu õppepäeva varem ja mis põhjusel: _____
18. Kui kool (välja arvatud üksikud pühad ja pühade vaheajad) ajutiselt ei töötanud, siis mis põhjusel: _____
- mitu õppepäeva: _____ ja mis ajast mis ajani: _____

¹⁾ Siin tuleb võtta arvesse kõik päevad, millal kool töötas, ka eksami-, hordamis- ja ekskursioonipäevad.

²⁾ Kui kool koolivalitsuse loaga töötä hiljem algas, varem lõpetas või ajutiselt katkestas, tuleb ka need päevad punktides 16-19 võtta arvesse.

1937/38 andmed Sonda 6-kl algkooli kohta (Sonda raamatukogu)

1.	3. VI 38	17	V. Maaval Haridusosakonnale	H.M. puudustkan. asiraha 1937/38	1.
2.	8. VI 38	"	"	Õppejõudude puudum. 1937/38. II p.	2.
3.	"	"	"	Noorsoo-organisats. kohta 1937/38. k.a.	3-4.
4.	"	18.	"	Statistilised teated 1937/38. k.a.	5-7.
5.	"	"	"	Õpil. varustam. õppetavetega 1937/38. k.a.	8.
6.	13. VI 38	20	V.-J. Metsanduskonsulendile	Metsapäeva aruanne 1938. a.	9. 7.
Alaannud Vihtma. Vastu võtnud L. Lätt 16. okt. 1938.					
7.	1. XI 38.	-	V.-M.-val. Haridusosakonnale	Andmused algk. kohta 1938./39. k.a.	10
8.	2. I 39.	-	"	Õppejõudude puudum. 1938./39. I p.	11
9.	28. II 39.	11317	"	Algkooli lõpetanute kohta 1919.-1938. a.	12.
11-	6. III 39	-	"	" " " " "	13.

Artur Vihtma annab kooli asjaajamise üle uuele direktorile Lui Lättile (Sonda raamatukogu)

Virumaalt

Kiviõli algkoolile uus juhataja. Kiviõli algkooli uueks juhatajaks nimetati end. Sonda algkooli juhataja A. Vihtma, kuna endine juhataja Salme Kübar paigutati ümber omal palvel sama kooli abijuhatajaks. Sonda algkooli uueks juhatajaks määrati sama kooli õpetaja Lui Lätt. Puhkova kooli uueks juhatajaks määrati Emilie Samma, kes oli samas koolis õpetajaks. Vabanenud õpetaja-kohale määrati Hilda Kiiver.

Kiviõli algkoolile uus juhataja. Kiviõli algkooli uueks juhatajaks nimetati endine Sonda algkooli juhataja A. Vihtma, kuna endine juhataja Salme Kübar paigutati ümber omal palvel sama kooli abijuhatajaks. Sonda algkooli uueks juhatajaks määrati sama kooli õpetaja Lui Lätt. Puhkova kooli uueks juhatajaks määrati Emilie Samma, kes oli samas koolis õpetajaks. Vabanenud õpetaja-kohale määrati Hilda Kiiver. Päevaleht nr 284, 19.10. 1938

Sonda Alkool Pada vald (Eesti Muuseumide Veebivärv)

Sonda Alkool Pada vald (Eesti Muuseumide Veebivärv)

1938/39 õppeaastal oli Sonda algkoolis õpilasi 124 (õppeaasta lõpus 129). Õppetöö algas I klassil 12.09.1938, II – VI klassil 26.09.1938 ning lõppes 26.05.1939.

Töötati ikka kolmes liitklassis - I+II, III+IV, V+VI kolme õpetajaga ühes vahetuses. 1938/39 õppeaastal töötasid Sonda koolis õpetajad Lui Lätt, Ellen Raitare ja Alma Jõesaar (alates 15.oktoobrist 1938). Seisuga 31.mai 1939.a oli koolil lisaks kooliaed, tara, mänguplats, ilumuru, puistu, lilleaed, õppeaed, puuviljaaed, marjaaed, köögiviljaaed.

I ja II klass söögitunnis 1939.aasta (kooli muuseum)

Andmeid

algkoolide kohta 1938./39. kooliaastal.

1. Algkooli nimetus: Põnda algkool.
2. Kooli asukoht: Virumaal Põnda vallas.
3. Kooli postiaadress: Põnda.
4. Koolis on: a) I-II, III-IV, V-VI klassid (õppiaastate loetelu)
b) kõrvalklassid: —
c) klassid, mis töötanud teises vahetuses: —
d) 3 klassikomplekti (trio)
5. Kooli õppekuul: Eesti keel
6. Andmeid õpilaste kohta:

	Õpilaste arv klassides (õppiaastad)							Põhjused, millest keel-ilmumise oli takistatud (Märkida õpilaste arv)							
	I	II	III	IV	V	VI	Kokku	Haiguse- ja muu- sug.	Kõrge- kooli- õppimise	Õpilaste	Haiguse	Õpilaste- õppimise	Kokku		
Algne kooli 26. septemb- ril (I klassis 12. - 26. sept.)	22	25	21	20	13	19	119								
Algne kooli hiljem kuni 15. okt.	—	2	2	—	1	1	6	2	—	—	2	2	6		
Algne kooli hiljem 15. oktoobrist kuni 1. nov.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Koolikohustuslikest lastest ei olnud veel kooli ilmunud 1. no- vembrini 1938. a.	1	—	1	—	3	—	5	1	—	—	4	—	5		
e) Üldse kooli ilmu- nud kuni 1. nov. 1938. a.	22	25	23	20	14	20	124								
Neist ei kuulu kooli- kohustuse alla	5	—	—	1	1	2	9								

7. Mitmele õpilasele on klassis veel ruumi: I komplekt. — ,
II komplekt. — , III komplekt. 2, IV komplekt. — , V komplekt. — ,
VI komplekt. — .

8. Kooli internaat: Ei ole.

a) internaadis on ruumi üldse — poepl. — tütarl.

b) internaatis kasutavad kätsohvut aastal — poepl. — tütarl.

c) internaadis $\frac{0}{21}$ kõrvaldatud ühisloonus; $\frac{0}{21}$ ühisõhtu-

sõõb; $\frac{5}{2}$ ol. ühishommikuneine.

d) internaadis $\frac{5}{2}$ ol. sööginõud kooliütlalpidaja poolt; $\frac{5}{2}$ ol. voodid kooliütlalpidaja poolt.

9. Andmeid õppejõudude kohta. Kui õppejõud on puhkusel, tuleb ta ikkagi nimestikkus kanda, märkides ta puhkusega kestuse. Puhkusel oligate kohta jäävad täitmata kolm viimast lahtrit.

Järjor.	õppejõu perekon- na ja esinimi	Kutse	Kõikuma ametis	Vanus	Tööstus- arsti arv. (ala- tes 1.11.1918)	Palga aste	Täandide arv.		
							Kõik kõik	Täand kõik	Õlle
1.	Lätt, Lusi	Alg.õpet. juhataja	35	13.9.14.	XX	26	-	26	
2.	Railare, Ellen	--- -- õpetaja	25	4.9.11.k.	XXII	30	-	30	
3.	Jõesaars, Alma	--- -- õpet. k. t.	40	15.9.	XXII	31	-	31	
Kokku							87	-	87

Andmed Sonda algkooli kohta seisuga 1.november 1938 (Sonda raamatukogu)

Teated

Sonda valla Sonda

(õppeasutise täielik registreeritud nimetus)

lõpetanute kohta 1919—1938. a. (1918/19—1937/38. õ/a.)

- Märkmed: 1. Teatelehe täidavad kõik praegutöötavad 6-klassilised algkoolid, täienduskoolid, keskkoolid, gümnaasiumid, kutsehariduslikud õppeasutised ühes nende juures töötavate eriklassidega ja pikaajalised kooliiseloomekursused.
2. Kui õppeasutis on iseseisvusajal muutnud struktuuri, tuleb tal oma arhivi andmeil samal lehel anda teateid ka endise ümberkorraldatud koolitüübi lõpetanute kohta.
3. Kutsekoolis, kus õpilaste pärast teoreetiliste õpingute lõpetamist määratakse veel õppetööna arvestatav sunnustlik järelpraktika, tuleb õppeasutise lõpetanuiks lugeda vaid need õpilased, kes on rahuldavalt õiendanud ka järelpraktika.
NB. Järelpraktikaga koolis märkida iga-aastase lõpetanute arvu kõrvale sulgudes ka kooli teoreetilise kursuse lõpetanute koguarv.

Aastad	Õppeasutise nimetus	Lõpetanute arv			Õppeasutise juures töötava iseseisva eriklassi nimetus	Lõpetanute arv		
		P.	T.	Kokku		P.	T.	Kokku
1919	<i>Sonda algkool</i>	—	—	—				
1920		—	—	—				
1921		—	—	—				
1922		—	—	—				
1923		—	—	—				
1924		7	7	14				
1925		3	5	8				
1926		3	1	4				
1927		4	4	8				
1928		3	1	4				
1929		5	5	10				
1930		5	10	15				
1931		2	4	12				
1932		4	10	14				
1933		3	10	13				
1934		4	2	6				
1935		5	3	8				
1936		7	6	13				
1937		9	7	16				
1938		8	6	14				
	Üldse	72	79	151				

Õppeasutise lõpetanute koguarv, jaotatult õppeharude ja osakondade järgi:

Õppeharu, osakond (märkida): P. T. Kokku

„6“ märtsil 1939. a.

Nr. 5-9. Teadeteandja allkiri ja ametinimetus:

Lui Lätt.

Kontrollataja

Punasega pealekirjutatus lugeda õigeks. L. Lätt.

Teated Arakiri ⁷³
 Endise Pada valla Sonda Algkooli
 tulude-kulude kohta 1938/39. eelarveaastal.
Kooli tulud.

ooli	1. Riigilt - - - - -	Kr. -
	2. Maavalitsuselt - - - - -	" 20,00
	3. Kultuurimavalitsuselt - - - - -	" -
	4. Seltsidelt ja teistelt ametistelt - - - - -	" 20,00
	5. Erasisikutelt - - - - -	" 10,50
	6. Mitmesuguste kapitalide % % - - - - -	" -
	7. Kooliruumide tarvitamise eest - - - - -	" -
	8. Trahvirahad - - - - -	" -
	9. Kooli pidudest - - - - -	" 11.88
	10. Muud sisetulekud - - - - -	" -
	<u>Kokku Kr. 62.38</u>	

Kooli kulud.

tavat	1. Õppevahendite soetamiseks - - - - -	Kr. -
	2. Raamatukogude täiendamiseks - - - - -	" 3.75
	3. Õpilaste toetuseks - - - - -	" 88.65
	4. Inventaari soetamiseks - - - - -	" -
	5. Majade parandamiseks - - - - -	" -
	6. Mitmesuguseks muuks otstarbeks - - - - -	" 9.00
	<u>Kokku Kr. 101.40</u>	

Märkus: 1) p. 3. „Õpil. toetus“ Kr. 88.65 ühtib õppet. aruan-
 delehe tab. „Põundustkannatavate õpil. ainel. toet. 1938/39. e.a.“
 2) p. 6. „Mitmes. muuksotstarbeks“ Kr. 9.00 on tarvitatud 1938. a.
 kevadel algkoolilõpetajate päeva korraldamiseks.

Sondas, 28. mail 1939. a.

Nr. 5 - 14.

L. Lätt.

Kooliaia revideerimine
p r o t o k o l l .

Kooli nimetus *Sonda algkool*
"31" *mai* 1939.a.

1. Kooliaia plaan *on*
2. Tera *on*
3. Elavaiad *on - vajab parandusi*
4. Siseõu *on*
5. Mänguplats *on*
6. Puistu *on*
7. Lilled *on*
8. Ilumuru *on*
9. Õppeaed *on*
10. Puvviljased *on*
11. Marjased *on*
12. Õrniviljased *on*
13. Lavad *on*
14. Korvipajud *on*
15. Kivikteimla *on*
16. Vabaühiklase *on*
17. ~~huviklubi~~ *huviklubi on moodustatud*
18.
19. Tegemata jäänud tööd: *3; 17*
20. Tööde teostamata jätmise põhjusi: —
21. Tööde teostamise tähtaeg: *1. juuni 1940 a.*
22. Üldmulje: *Hea*

H. Lõnn
.....
Koolide inspektor.

L. Lätt

Statistilised teated

1938/39. kooliaasta kohta.

Ena Valla Sonda Algkool.
(kooli täielik registreeritud klassid)

1. Kooli asupaik: *Võrumaa* vaid *Ena* alavik *Sonda*
2. Postiaadress: *Sonda postkontor*
3. Koolijuhataja nimi ja perekonnanimi: *Lui Lätt.*
4. Kooli asutamise aasta: algline *1919* ja viimase laadi omandamise aeg *1919.*
5. Kooli tüüp: kas avalik või era *avalik.*
6. Õppemaksu suurus aastas (klasside järgi): *—*
7. Kooli haldajaja: *Ena vald.*
8. Õppejõudude palgad maksab: a) riik *90* %; b) koolihaldajaja *10* %; c) *—*
9. Koolis on mitu: I klassi *1*, II kl. *1*, III kl. *1*, IV kl. *1*, V kl. *1*, VI kl. *1*, Kokku klasse *6*.
10. Mitme klassikomplektiga tästab kool: *3*, millised klassid on koondatud igasse komplekti *I-II, III-IV, V-VI.*
11. Kooli tästab: a) enne lõunat *6*, b) õhtupoolel *—*, c) kahe vahetusega: enne lõunat (märkida klassid) *—*, õhtupoolel (klassid) *—*
12. Kooli õppekeeleks on: *eesti keel.*
13. Koolis õpetatakse võõrkeeli (milliseid, klassid) *—*
14. Tegelikkuks õppepäevade arv õppeaasta jooksul oli: *I kl. 187; II-kl. 175; III-VI 180*
15. Õppetöö algas tegelikult (millal?) *1. kl. 12. sept. II-VI kl. 26. sept.* lõppes tegelikult (millal?) *26. mail.*

Statistilised andmed 1937/38 õppeaasta lõpus (Sonda raamatukogu)

1938/39 õppeaastal oli koolis 122 õpilast ning 3 õpetajat. Töötati ikka liitklassides – I+II, III+IV, V+VI. Õppeaasta algas I klassil 11.09.1939, II – VI klassil 25.09.1939 ning lõppes 24.05.1940. Sel õppeaastal ei töötanud kool 12 päeva külma ilma pärast (1940.a alguses).

Arakiri 25

Erra Vallavalitsusele
andmed Sonda algkooli klassiruumide ja õpilaste arvu kohta.

1. Klassiruumide pindala m^2 : I-II kl. 56.00 m^2
III-IV kl. 63.60 m^2
V-VI kl. 55.60 m^2
2. Akende valgustuspinnade ja pindala suhe: I-II kl. 1:9.
III-IV kl. 1:8.
V-VI kl. 1:9.
3. Õpilaste arv klasside ja klassikomplektide järgi 1939/40. kooliaastal:
I-II kl. — 23 + 22 kokku 45 õpilast.
III-IV kl. — 26 + 25 — " — 50 — "
V-VI kl. — 17 + 10 — " — 27 — "
Kokku 122 õpilast.
4. Klassikomplektide arv 3.
5. Õpetajate kohtade arv 3.
6. 1938/39. kooliaastal oli: Õpilasi: I-II kl. 23 + 27 kokku 50 õpil.
III-IV kl. 23 + 21 — " — 44 — "
V-VI kl. 14 + 21 — " — 35 — "
Kokku 129 õpil.
— " — " — " — Klassikomplekti 3.
— " — " — " — Õpetajaid 3.
7. 1939/40. kooliaastaks kaotab õpetajate kohti —.
8. — " — " — " — tuleb juurde õpet. kohti —.

Märkus: 1. Otsust uue klassikomplekti avamise kohta ei ole võimalik teha enne sügisest, sest lahutamisele tuleva III-IV kl. õpilaste arv on praegu seaduses ettenähtav maksimum, kuid võib sügisel kas suureneeda ehk väheneda. Lähemalt Vallavalitsusele saadetud koolikogu protok. nr. 13. p. 2.

2. Igal juhtumil, kui ei avata uut klassikomplekti, jäävad õppetöö huvides kokku: I-II, III-IV ja V-VI kl.

Sondas,
6. juunil 1939.
Nr. 5-17.

(L. Lätt)
koolijuhataja.
Arakiri on õige.
L. Lätt.
Koolijuhataja

Statistilised teated

1939/40. kooliaasta kohta.

Erva Valla Sonda Algkool.
(kooli täielik registreeritud nimetus)

- Kooli asupaik: ^{maa} *Viru* ^{vald} *Erva* ^{küla} *Sondi*
- Postiaadress: *Sonda postkontor.*
- Koolijuhataja nimi ja perekonnanimi: *Lui Lätt.*
- Kooli asutamise aasta: algne *1919* ja viimase isadi omandamise aeg *1919.*
- Kooli tüüp: kas avalik või era *avalik.*
- Õppemaksu suurus aastas (klasside järgi): *—*
- Kooli ülalpidaja: *Erva vald.*
- Õppejõudude palgad maksab: a) riik *90* %; b) kooliülalpidaja *10* %; c) *—*
- Koolis on mitu: I klassi *1*, II kl. *1*, III kl. *1*, IV kl. *1*, V kl. *1*, VI kl. *1*. Kokku klasse *6*
- Mitme klassikomplektiga töötab kool: *3*, millised klassid on koondatud igasse komplekti *I-II, III-IV* ja *V-VI*.
- Kool töötab: a) enne lõunat *6*, b) õhtupoolel *—*, c) kahe vahetusega: enne lõunat (märkida klassid) *—*, õhtupoolel (klassid) *—*
- Kooli õppekeeleks on: *eesti keel.*
- Koolis õpetatakse võõrkeeli (milliseid, klassid) *—*
- Tegelikkude õppepöörde arv õppeaasta jooksul oli: *I kl. 169, II kl. 157, III-IV kl. 162.*
- Õppetöö algas tegelikult (millal?) *I kl. 1. IX, II-III kl. 25. VIII* lõppes tegelikult (millal?) *24. V*
- Kui õppetöö määratud ajast hiljem algas, siis millega õppepöörde varem ja mis põhjusel? *—*
- Kui õppetöö enne määratud aega lõppes, siis millega õppepöörde varem ja mis põhjusel: *—*
- Kui kool (välja arvatud üksikud päevad ja pühadevahesajad) ajutiselt ei töötanud, siis mis põhjusel *I-II kl. 5 päeva* *leitihaiguse pärast ja kõik klassid 12 päeva* *Külma ilma pärast.*

13. õppepäeva
mitu õppepäeva: *I-II kl. 17 p, III-IV kl. 12 p* ja mis ajast mis ajani: *16. I - 20. I, 2. II - 3. II, 8. II - 18. II ja 15. II - 16. II, 22. II - 23. II ja 24. II - 25. II*

1) Järe tuleb võtta arvesse 100 päeva, millel kool töötab, ja mis ei lange välja reeglilisele õppeajale; ka klasside ja õppejõudude vahetused.

Statistilised andmed Sonda Algkooli kohta 1939/40 õppeaastal (Sonda raamatukogu)

Sonda algkool

10. veeb. 1940

32.

Koolide juhatajale.

HM Kooliosakonna 8.veebr.s.a.nr.31398 ringkirja põhjal Haridusosakond palub Teid kontrollida klassiruumide temperatuuri kahe nädala kestel 15.veebruari s.a. arvates ja ära märkida, millistel päevadel normalse kütmise juures temperatuur selles ajavahemikus langes klassides alla $+ 12^{\circ} \text{C}$ ja milline oli sel puhul väline temperatuur.

Temperatuuri mõõtmisel klassides tuleb termomeeter asetada sisseinale inimese kõrgusele (ca 1,5 m kõrguselt) ja aknale või ahjule mitte lähemale kui 2,0 m, võimalikult aga klassiseina keskel, ning temperatuur märkida teise õppetunni keskel.

Koolides, kus temperatuur oli alla $+ 12^{\circ} \text{C}$, märkida, kas 1) koolimaja on ehitatud enne 1920.aastat, 2) ehitatud või ümber ehitatud 1920.- 1929.aastail ja 3) ehitatud või ümber ehitatud 1930.- 1939.a.

Andmed esitada Osakonnale 4.märtsiks s.a.

Rakveres, 9.veebruari 1940.a. Nr.11831.

K. O. T. J. A.
Viru Maavalitsuse
Haridusosakonna juhataja.

Asjaajaja.

Temperatuuri mõõtmise juhend 1940. aasta veebruaris (Sonda raamatukogu)

Arakiri.

33.

Temperatuur Sonda Algkooli klassiruumides 15.-29. veebr. 1940. a. kell 10.30.

Kuu- päev	Välis- temperatuur	Temperatuur klassiruumides			Muid tähendusi
		<u>I-II</u>	<u>III-IV</u>	<u>V-VI</u>	
15.	-22°C	+16°C	+20°C	+18°C	Tuulevaikne, päikesepaistne, kl. 09.30 t. -28°C.
16.	-15°C	+18°C	+18°C	+19°C	" " " t. -18°C
17.	-16°C	+18°C	+19°C	+18°C	Kerge põhjakaare tuul, päikesepaistne.
18.	-15°C	+12°C	+13°C	+12°C	Ahjud kütmata, soojus päikesepaistest.
19.	-20°C	+15°C	+16°C	+13°C	Tuuline ilm, päikesepaiste, kl. 09.30 t. -31°C.
20.	-15°C	+16°C	+18°C	+18°C	" " " t. -22°C.
21.	-11°C	+15°C	+15°C	+14°C	Kõva tuul, pilves.
22.	-5°C	+18°C	+18°C	+16°C	Pilves, kerge tuul.
23.	0°C	+18°C	+19°C	+19°C	Pilves ilm.
24.	+1°C	+10°C	+10°C	+11°C	Ahjud kütmata, ilm pilves.
25.	-11°C	+9°C	+10°C	+11°C	Ahjud kergelt kütud, tuisk, pilves .
26.	-13°C	+16°C	+17°C	+18°C	Selge ilm, hommikul -20°C
27.	-3°C	+17°C	+18°C	+18°C	Pilves ja tuul.
28.	+1°C	+19°C	+18°C	+18°C	Pilves ilm.
29.	-9°C	+18°C	+18°C	+19°C	Poolpilves.

Märkus: koolimaja on ehitatud 1921./22. aastal.

Näide koolis valitsenud keerulistest oludest 1940. aasta veebruaris (Sonda raamatukogu)

SONDA
ALGKOOI

30. nov. 1940.a.

Nr. 5-33.

SONDA
Erre vald

Arhiv. n. 48.

Viru II r. Koolideinspektorile.

Haridusosakonna 23. okt. 1940.a. kirja nr. 7614. kohalt saadan Teile aruande novembrikuu kohta:

1. Õpetajate ja õpilaste töomüütu on hea.
2. Kooliringhonnas oli eriti suur ostupaanika, mis täna on juba vaibunud. Minu tähelepanekute järgi oli selle põhjuseks informatsiooni puudus kroonide rubladeks vahetamise tingimuste kohta. Muidu on kõik rahulik ning töö käib igalpool normaalselt.
3. Õppetööd takistab õpilaste massiline haigestumine - arvatavasti influenttsane, mille komplikatsiooniks tugev köha. Täna oli 157 õpilast haigeid 52 - neiga üks kolmandik. Jaaksonmetsi infirmeeris eile. Ka ei ole õppejõudude seas kõige parem, kuid töölt puudumist ei ole seni veel olnud. Loodan, et ilmastikuolude paranemisega tõkestub haigestumine.

Mund erilist märkida ei ole.

L. Lätt.

Koolijuhataja

1940.a novembri aruanne kooliinspektorile õppetöö toimumise kohta (Sonda raamatukogu)

1941. aasta

Vasakult :

I rida: 1. Heino Aruste, 2. Evald Lall, 3. Elmar
Kõök, 4. Heino Lipassaar, 5. Elmar Karonen, 6. Jõgi, 7. Ernst Tiinast
8. Helmut Tähis, 9. Aleksander Gordijov,
10. Raimond Kink

II rida: 1. Roone Erna, 2. Asta Rõõm, 3. Salme
Roone, 4. Grete Toomik, 5. Heino Rajaso, 6. Grete Kide
Toomik, 7. Inna Lõhmus, 8. Lida Püdi, 9. Rar,
Sikla, 10. Hilja Põilo, 11. Lilli Valdru.

III rida: 1. Marii Oskas, 2. Velda Vasrik,
3. Hilja Jõgi, 4. Marta Maalma, 5. Oskus
Endel, 6. Ants Kuu, 7. Reinhard Kurnaja,
8. Raimond Jaarsoo, 9. Einar Himma, 10. Artur Kestak,
11. Heino Adamson, 12. Lii Lätt — koolijuhataja,
13. Koppi, 14. Richard Rõhtma

IV rida: 1. Endel Tõdra, 2. Olev Kangro
3. Helmut Kink, 4. Vello Jõesaar, 5. Cuno Karmaste
6. Endel Vasar

Protokoll nr 1.

Lõuna Alghooli õppenõukogu koosolekust 16. okt.
1941. a. algusega kell 12 lõuna Alghooli ruumides.

Osa võtnud koolijuhataja L. Lätt, õpetajad J. Järsaar,
E. Raitare ja J. Lätt.

Päevakord:

1. Ringkirjadega tutvumine.
2. Ajutine tööjaotus.
3. Ajutine tunnitaran ja tiiskava.
4. Kodukorrad.

P 1.

Koolijuhataja lugeb ette järgmised ringkirjad:

1. Haridusdirektori ümari ringkiri 25. sept. 1941. a. nr. 66
õppematerjalide kohta.
2. Eesti õppekoolidega algkoolide tunnikava.
3. Haridusdirektori korraldus 27. sept. 1941. nr. 112.
4. Viiru Ajut. M. val. Haridusnõukome 2. okt. 1941. a. ringkiri nr. 767.
5. Alghoolide ja gümna. tunnikavade korraldus 30. sept. 1941. nr. 134.

P 2.

Õppenõukogu jaotab töö kuni korralduseni järgmiselt:
õppenõukogu sekretäriks õp. Hilda Lätt, koolikogu sekretäriks
õp. Ellen Raitare ja raamatukoguhoidjaks õp. Alma Järsaar.

P 3.

A. Klassid komplekteeritakse järgmiselt: I kompl. II kl. - 34 õp.
II kompl. I ja III kl. - 48 õp. III kompl. IV kl. - 25 õp. ja IV kompl.
V ja VI kl. - 38 õp.

B. Õppeained jaotatakse järgmiselt:

L. Lätt Eesti keel I-VI 6 t, ajalugu IV kl - 2 t, ajalugu V kl - 2 t,
loodusõpetus IV 3 t, loodusõpetus V-VI - 3 t, joonistamine I-VI - 2 t,
joonistamine IV kl 2 t, võimlemine prof. IV-VI 2 t, täiõpetus prof
IV-VI 2 t. Kokku 24 tundi.

E. Raitore: eesti keel I-II 9t, eesti keel III 6t, kirja-
 teadus I-II 1t, saksa keel I-II 4t, saksa keel III 4t,
 maatriadus I-II 2t, loodusõpetus I-II 3t, laulmine I-II 2t,
 laulmine I-II 2t, näimlemine I-II 2t, E-III 2t. Kokku 31t.
 A. Jämsar: eesti keel I-II 9t, kirjateadus I-II 1t, saksa keel
 I-II 4t, usundus I-II 2t, usundus I-II 2t, usundus
 I-II 2t, usundus I-II 2t, laulmine I-II 2t, näimlemine
 I-II 2t, laulmine I-II 2t, näimlemine I-II 2t, täiõpe-
 tus I-II 2t. Kokku 32tundi.

L. Lätt: matemaatika I-II 6t, matemaatika I-II 6t,
 matemaatika I-II 5t, matemaatika I-II 5t, maa-
 teadus I-II 2t, joonistamine I-II 2t, joonistamine
 I-II 2t, täiõpetus I-II 2t, täiõpetus I-II 2t.
 Kokku 32tundi.

C. Tämmplaani karistamine jääb järgmiseks korraks.

94.

Õppenõukogu otsustab võtta õppe- ja karvatusste-
 goni aluseks 1937.a. karistatud kodukärrad niipalju
 kui need on kaostalas praeguse ühiskondliku korra-
 ga - kuni kärradelesteni.

Kaasolek lõpeb kell 15.

E. Raitore.

L. Lätt
 sekretär

A. Jämsar.

L. Lätt.

koolijuhataja

Protokoll nr. 2

Põlva Algkooli õppenõukogu koosolekust teisi-
 päeval 28. augusti oktoobril 1941.a. Põlva Algkooli ruumides
 algusega kell 11.00

Kaas on: koolijuhataja L. Lätt, õpetajad E. Raitore
 ja A. Jämsar

Puudub õpetaja A. Jämsar.

Päevakord:

1. Eksaminatulemuste hindamine.
2. Õppetöö avamisaktuse korraldamine.

P. 1.

Täna ilmuvad järelksamiks järgmised õpilased: Elmar Kõik, Endla Paavo ja Leo Sagar, Eksaminatulemused: Leo Sagar eesti keeles - 42, ülevõetud 5 st, Endla Paavo eesti keeles - rahuldav, matemaatikas - 42, ülevõetud 5 st, Elmar Kõik eesti keeles - me-
nalt rahuldav, kuni õppenõukogu otsustab ta siiski üle võtta 5 st.

P. 2.

Õppenõukogu otsustab korraldada Haridusdirektori vastava korralduse kohaselt 1. nov. kell 10 hommikul piduliku õppe-
töö avamise aktuse järgmise korraga:

1. Koraal
2. Palve
3. Ruumide puhitisemine.
4. Koraal.
5. Aktuse kõne rääib Haridusdirektor Dr. J. Mäl raa-
dokõne, kui osutub võimalikuks saada vastava
selektiivsusega aparaaati.
6. Üldlaul.
7. Kõik maks sõdurite haudadele.

Palvuse ja ruumide puhitisemise teostab Vire-Margula kiri-
kuõpetaja hr. A. Kloor.

Päev aktust, kokkuleppel pastor Hooriga võib toimuda
kooliruumis saarjaste lasteristimisi ja muid kiriklikke
talitusi.

Õpilastel aktusele ilmuda võimalikkuse piires piduliku
rüütlusega. Osavõtt aktusest on nähtud ette ka lastevanematele.
Kõigepäras taastada.

Õpilasi palutakse ilmuda kohale kell 9 hommikul, et teha
ettevalmistustööd ning harjutusi.

Kaasalik lõpeb kell 12. ²⁰

L. Lätt.
sekretär

L. Põlme

L. Lätt.
koolipuhatja

1940 a. okt. tehti Kiviõli komsomoliorganisat-
siooni instruktoreile Lall, Arturile ülesandeks
luua Sonda kooli pionerirühm. Okt-s toimus-
ki Sonda koolis pidulik koondus, kus umbes
15 õpilast andis piduliku pioneritöötuse.
Koondusest võtsid osa ka kõik teised õpilased.

Pionerijuhiks sai kommunistlik noor
Alice Lall, kes oli samal ajal pioneriju-
hiks ka Kiviõli koolis.

Koolis loodi ainult 1 pionerirühm. Pio-
nerijuht ise elas Kiviõlis, kuid Kiviõli ja
Sonda vahel puudus bussiliiklus. Kuigi pio-
nerijuhil oli raskusi 5 km taha käimisega,
sai ta sellega hästi hakkama ja käis tihti
Sondas. Pionerid töötasid iseseisvalt. Kõige
rohkem muldis pioneridele mõnida maastiku-
mänge, mida sageli ka mõngiti, samuti õpiti
ajakirjast „Pioneer“ hangitud laule.

1941. a. mais toimus kooli parkis pioneride
poolt korraldatud lõkkeõhtu. See lanqus kokku suve-
vahuaja algusega ning jäi ühtlasi ka pioneride
viimaseks ürituseks kooli juures, sest algas sõda.

2) Püvikud ja pionerilipp jäid kodimajja. Pionerid tahtsid nuid päästa, kuid koolijuhataja segas ennast vahle ja see ei õnnestunud. Pionerid peitsid oma kaelanõitid ära. Kink, Helmut; Kink, Raimond; ja Lall, Evald peitsid oma kaelanõitikuot ühte raudteemajja, kuid tulekahju ajal hävis kõik.

Pionerijuht evakueeriti Nõukogude Liidu tagalasse, kus ta 1941. a. sügisel sai juba surma. Eliviõlis Homsomoliorganisatsioonis instruktoriks olis Lall, Artur läks rindele. Praeguste ametlike andmete järgi on ta kadunud. Viimane teade temast on Narva all lahingus.

Andmed on saadud
Ev. Lalli käest, kes oli
1940/41 õ-a. Sonda koolis pioner.

Kirjutas: M. Vainomäe
1971. a.

ESIMESED PIONEERID

Sonda koolis

1. Valli Varlamova	Rühma sekretär
2. Kink Helmut	salgajuht
3. Hilja Jögi	
4. Evald Lall	
5. Raimond Kink	
6. Aine Rajasee	
7. Endel Vasar	
8. Olev Kangru	
9. Marta Maalma	
10. Kalju Jögi	

1943/44 õppeaastal kandis kool nime Sonda 6-kl. Algkool.

1944/45 – 1950/51 õppeaastatel kandis kool nime Sonda Mittetäielik Keskkool.

*Kuni 1949. aastani kuulus
Sonda Mittetäielik Keskkool
Virumaakonna Erma valda.*

Kooli kuuluvus I (kooli muuseum)

Pirumaa TK

Haridusosakond.

Sonda 7.-kl. Koolis on 1946./47. s.-a.

1 pioneerirühm, mis koosneb kümnest salgast. Pioneeride arv rühmas on 58. Õppeaasta kestel on pioneerid korraldanud kultuurhommikuid, kus on ette kantud tähtpäeva kohaseid jutustusi, laule, deklamatsioone. On välja antud seinaleht kard kuuks, valmistatud album, fotoleht. Peale korraliste koonduste on peetud vajapidamiskoondusi, osa võetud koal korraldustöödest ja aktustest sissustamisest. Õ.e. jooksul on aland kaks pioneeride, väärikuse ja 1. mai lõkkeõhtu. Õpetajad on pidanud vestlusi teemadel: "Nõukogude Eesti taassünd", "ENSÜ Ülemnõukogu valimised", "Punaarmee - vabastaja armee", "Eesti Laskarkorpuse väitluste", "Lenin ja pioneer" jne. On õpetatud pioneerilaulu. Kõik pioneerid on andnud töötuse ja kannavad pioneerimärke.

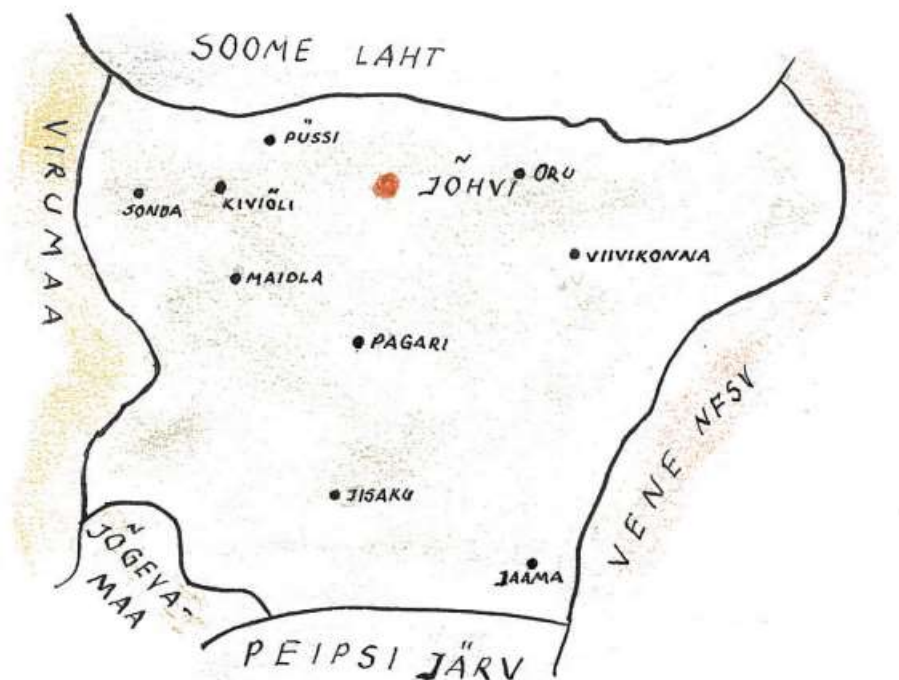
Sama teate-
tud ma
SOKKMA
IT.

Kool saadab maakondlikule pioneer-
loannule kuus esirindlikku pioneerijärg-
miste isetegevusnumbritega:

- 1) "Tubli väikemees"
- 2) "Taas vabastatud Eesti" } dekl.
- 3) "Ileie kiisul kriimud silmed" - laul lügetustega.
- 4) "Pagar ja kook" - lauts.

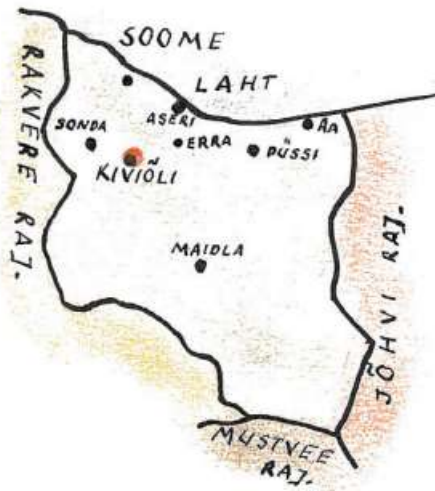
29. mail 1947. a.

L. Lippmaa.
Sonda 7. kl. kooli õp.

1949. aastal eraldati
 Virumaast Jõhvimaa.
 Alates 1949. aastast kuulus
 Sonda Mittetäielik Keskkool
 Jõhvi maakonda
 Sonda külanõukogusse.

Kooli kuuluvus II (kooli muuseum)

Pärast maarajoonide moodustamist
26. septembril 1950. a kuulus
Sonda Mittetäielik Keskkool
Kiviõli rajooni.

Kooli kuuluvus III (kooli muuseum)

Miina Tali koos õpilastega 1940-ndate keskel (Inna Sepiku kogu)

Endised Sonda kooli õpetajad-Floreida Lippasaar Uuemaa ja Meinhard Laks tagareas, ees Aino Oamer, Miina Tali ja Aleksandra Jablonskaja 1940-ndad (A.Valdru kogu)

Peale II maailmasõda oli õpilaste arv 250 ümber. Töötati kahes vahetuses. Lisaks töötas veel õhtukool, mis lõpetas töö 0.30 öösel. 15.septembrist 1947. aastast avati koolis ka vene õppekeele osakond (hilisematel aastakümnetel ainult algklassid, viimane õppeaasta 1993/1994). 1948.aastast avati õppealajuhataja ametikoht, kus töötasid järgepidi M.Laks (1947-1965), Virve Aunapu (1965-1971), Linda Narbekov (1972 – 1982) Koolil oli internaat ja kooliaed. Kool kandis nime Sonda Mittetäielik Keskkool.

KOOLI KLASSITUNNISTUS

Sonda M.T. Keskkool
(Kooli nimetus)

I klass

Inna Saarik
(Õpilase ees- ja perekonnanimi)

19 *45* / *46* kooliaasta

Sonda Mittetäieliku Keskkooli I kl tunnistus, Inna Saarik (Sepik) 1945/46 õppeaasta (I.Sepiku kogu)

Õppeained	Edasijõudmine õppeainetes						
	I veerand	II veerand	III veerand	IV veerand	Aasta-koostöö võtte	Eksamite-sonad	Üld-koostöö võtte
1. Emakeel	3	4	4	4	4		
2. Loodusloogika	4	4	5	5	5		
3. Matemaatika	4	4	3	4	4		
4. Foonetika	4	4	4	4	4		
5. Kirjatehnika	4	4	4	4	4		
6. Tööõpetus	4	4	5	5	5		
7. Oiguseõpetus	4	4	5	5	5		
8. Laulmine	4	4	4	4	4		
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							

Märkus: 5 – väga hea; 4 – hea; 3 – rahuldav; 2 – puudulik; 1 – nõrk.

Õppenõukogu otsused ja tähendused.							
I veerandil		II veerandil		III veerandil		IV veerandil	
Käitumine	5	Käitumine	5	Käitumine	5	Käitumine	5
Hoolus	4	Hoolus	4	Hoolus	4	Hoolus	4
Korraldus	5	Korraldus	4	Korraldus	5	Korraldus	5
Puudumad	(tundi)	Puudumad	(tundi)	Puudumad	(tundi)	Puudumad	(tundi)
Hilinenud	(korda)	Hilinenud	(korda)	Hilinenud	(korda)	Hilinenud	(korda)
<i>Hea</i> (Klassijuhataja)		<i>Hea</i> (Klassijuhataja)		<i>Hea</i> (Klassijuhataja)		<i>Hea</i> (Klassijuhataja)	
(Õpilase varem või hilisemad tulemused)		(Õpilase varem või hilisemad tulemused)		(Õpilase varem või hilisemad tulemused)		(Õpilase varem või hilisemad tulemused)	
Õppetöö algab kooliaasta II poolel				Õppetöö algab järgmisel kooliaastal			
jaanuaril 19 a.				1 sept. 1946.			
Otsus kevadel:				Märkusi ja tähendusi:			
Väike klassi							
Betsus klassi teiseks aastaks							
Betsusam sügisel							
Õppetöökavade sügisel							
Kooli pitsar.				Koolijuhataja <i>tsali.</i>			
Otsus sügisel:							
Kooli pitsar.				Koolijuhataja			

Sonda Mittetäieliku Keskkooli I kl tunnistus, Inna Saarik (Sepik) 1945/46 õppeaasta (I.Sepiku kogu)

Suur Isamaasõda katkestas pioneeritöö. Pioneerorganisatsioon loodi Sonda 4-kl. Koolis uuesti 1945.a. jaanuaris. Kooli direktoriks oli õpetaja Miina Tõli, kes oli ühtlasi vanempioneerijuhiks aastatel 1945 - 1946.

Pioneerimalevasse kuulusid peaaegu kõik kooli õpilased. Rühma töö eest vastutas klassijuhataja. Kuna pioneeritöö kogemused olid väikesed instrueeriti pidevalt vanempioneerijuhiti ja õpetajaid. Pioneeritööd juhtis Era valla täitevkomitee partiorganisatsioon, kust saadi ka juhiseid ja kogemusi.

Pioneerikoondused toimusid regulaarselt. Korraldati kohtumisi Sõvest Isamaasõjast osavõtnutega. Samuti käisid pioneeridega kohtumas partiorganisaatorid. Näiteks oli pioneeritööst huvitatud sm. Kruusa, kes käis tihti pioneeride juures. Era valla täitevkomitee juures töötas sel ajal ka praegune Sonda - Maidla milita-

volinik Karl Ikemelt, kes samuti käis
pioneeridega vestlemas.

Pioneerivõistlustest korraldati palju,
võistlusi, ekskursioone. Koostati albumeid
Suure Isamaasõja kangelaadest.

1947. a. oli koolis pioneerijuhiks
sm. Lulla. Muudajärvaks ürituseks
oli 550 R 30. aastapäeva tähistamine.
Selle tähtpäeva auks anti Lauatehase
lastele pidusöök. Kokkaks oli tädi
Ojasuu Hilda. Kooli väravasse
kinnitasid pioneerid xxx punaste lauda-
dega.

1948. a. oli pioneerijuhiks sm. Lään-
va, makuvanõukogu esimeheks oli Sinisoo
mare. Pioneerijuh oli Sonda jaamaühe
tütar, kes oli rahvuselt venelane. Lastega
töödades õppis ta ära eesti keele ja
lapsed armastasid teda väga.

Kaclarätti kanti sel ajal ainult
pidulikel juhtumistel.

Andmed saadud
pioneeride rühma päevikutest.

Sonda kooli taastamine pärast sõda 1948. Õpetaja Meinhard Laks ämbriga ja paljajalu (A.Valdru kogu)

Sel perioodil oli Senda 7- kl. Kooli direktoriks Emilie Miilits. Pioneerijuhiks oli E. Lekk.

Pioneerimalev koosnes neljast rühmast, kusjuures iga rühmas oli kaks salka.

1948. a. sügisel käisid pioneerid kolhoosides "Jõud ", " Ilmastu ", " Satsu " ja "Pärsula" abis põllutööl.

Sel ajal olid pioneerid ja koelineerid põhiliseks tööjõuks kolhoosides ja seal käidi tööl nädalate viisi. Pioneerid käisid kartuleid noppimas, vilja redelitele panemas ning viljapüüde korjamas. Eriti meeldis pioneeridele viljapeade korjamine kervidesse.

1949. a. oktoobris ilmus koolis seinaleht, kus tehti kokkuvõtteid tööst kolhoosides ning tutvustati kolhoosi " Jõud " edusamme.

Malevanõukogu keondustel analüüsiti pioneeride õppe- edukust, jaotati tööülesandeid rühmadele.

Toimusid ka seminar- õppused pioneeriastruktureile. Korrapäraselt toimusid rühmanõukogu keondused ja salga- ning rühmakeondused.

Pioneerid õppisid isetegevusettekandeid, valmistasid mitmesuguseid albumeid. Üheks toredaks ürituseks oli salkade vaheline joonistusvõistlus.

Pioneerid tähistasid piduliku malevakeondusega 1. maid.

Andmed on saadud pioneerirühmade päevikutest.

Andmed kogus ja pani kirja pioneer Anne Siider 1971. a.

Pioneerimalev 1948/49 õppeaastal. Tegelikult oli sel õppeaastal direktoriks veel Miina Tali (kooli muuseum)

Vene keele õpik IV klassile 1949/50 õppeaastal (I.Saariku kogu)

78

Рабо́чие несу́т лозунг:
„Да здра́вствует Пervoго Мая!“
Играет музыка. Весело́ сего́дня на пло-щади.

Солда́т.

Рабо́чий.

79

Vene keele õpik IV klassile 1949/50 õppeaastal. Teema „Esimene mai“ (I.Saariku kogu)